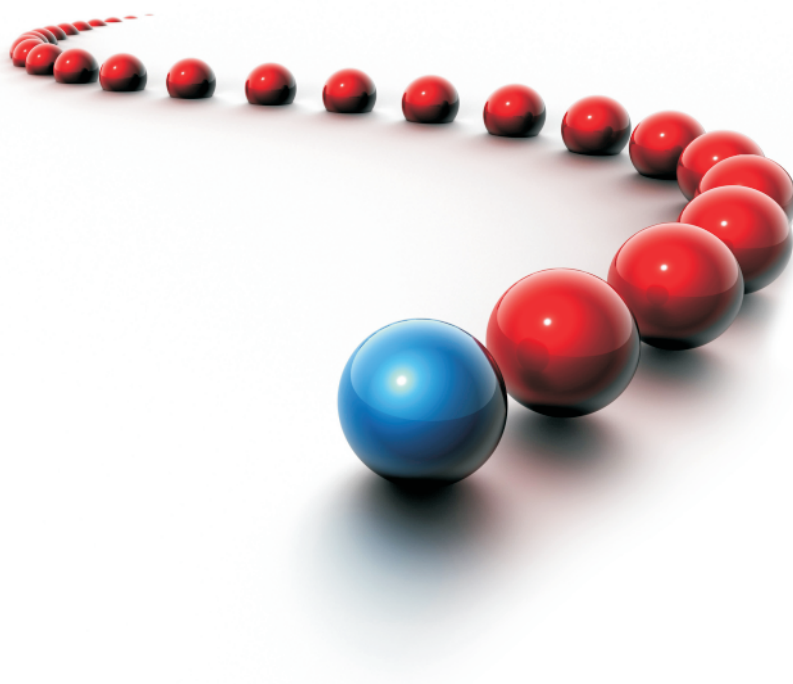

RAPORT DE ACTIVITATE 2009

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

Raport de activitate 2009

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Colegiul director

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Csaba Ferenc Asztalos, Președinte¹ (august 2009)

Paula Roxana Truinea, Președinte interimar (august-ianuarie 2010)²

Corina Nicoleta Comșa, Vicepreședinte (2007 - 2009)³

Ana Monica Vasile, Membru (august 2009)⁴

Gheorghe Ioniță, Membru (septembrie 2009)⁵

Anamaria Panfile, Membru (noiembrie 2009)⁶

Dezideriu Gergely, Membru

Dragoș Tiberiu Niță, Membru

István Haller, Membru

¹ Mandatul de Președinte CNCD și membru în Colegiu al domnului Csaba Ferenc Asztalos s-a încheiat în luna august 2009.

² Doamna Paula Roxana Truinea a îndeplinit funcția de Președinte interimar în perioada august 2009 – ianuarie 2010. Mandatul de membru în Colegiu s-a încheiat în luna ianuarie 2010.

³ Doamna Corina Nicoleta Comșa a îndeplinit funcția de Vicepreședinte în perioada 2007 – august 2009. Mandatul de membru în Colegiu s-a încheiat în august 2009.

⁴ Mandatul de membru în Colegiu al doamnei Ana Monica Vasile s-a încheiat în luna august 2009.

⁵ Mandatul de membru în Colegiu al domnului Gheorghe Ioniță s-a încheiat în luna septembrie 2009.

⁶ Mandatul de membru în Colegiu al doamnei Anamaria Panfile s-a încheiat în luna noiembrie 2009.

Cuprins

Cuvânt înainte

Capitolul 1

Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană

CNCD și problematica discriminării din România în rapoarte internaționale

Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale
Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii

Reprezentarea României la nivel european

Grupul de experți guvernamentali privind nediscriminarea la nivelul Comisiei Europene
Grupul de experți privind romii și Travellers la nivelul Consiliului Europei
Cooperarea cu Guvernul României în elaborarea pozițiilor naționale
Rețeaua Europeană a Instituțiilor de Egalitate din Uniunea Europeană (EQUINET)

Capitolul 2

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în anul 2009: reglementări, cazuri de discriminare, control de legalitate

Modificarea competențelor CNCD
Clarificarea statutului constituțional al CNCD
Plângeri adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării
Obiectul plângerilor adresate CNCD
Soluții pronunțate de Colegiul Director
Soluții de admitere a plângerilor
Hotărâri de constatare a discriminării: sancțiuni și recomandări
Soluții de mediere a cazurilor de discriminare
Asistență de specialitate și birouri teritoriale
Soluții de respingere a plângerilor în anul 2009

Investigații efectuate cu privire la cazuri de discriminate adresate CNCD
Autosesizări ale Colegiului Director
Controlul de legalitate al hotărârilor Colegiului Director în anul 2009
Cauze de discriminare promovate direct în fața instanțelor de judecată

Capitolul 3

Prevenirea tuturor formelor de discriminare

Capitolul 4

Sondaj de opinie: „Fenomenul discriminării în România – percepții și atitudini”

Capitolul 5

Fapte de discriminare constatate de Colegiul CNCD

Hotărâri de constatare în funcție de criteriul de discriminare

Hotărâri de constatare în funcție de domeniul discriminării

Hotărâri de constatare a discriminării: sancțiuni și recomandări

Discriminare pe criteriul de „Rasă/Naționalitate/Etnie”

Discriminare pe criteriul de „Handicap”

Discriminare pe criteriul de „Infectare HIV”

Discriminare pe criteriul de „Categorie socială și socio-profesională”

Discriminare pe criteriul de Sex (Gen)

Discriminare pe criteriul de „Sarcină” (Graviditate)

Discriminare pe criteriul de „Religie sau Convingeri”

Discriminare pe criteriul de „Limbă”

Discriminare pe criteriul de „Orientare sexuală”

Discriminare pe bază de „Orice alt criteriu”

Capitolul 6

**Respectarea principiului nediscriminării în România:
concluzii privind cazurile din anul 2009**

Capitolul 7

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în presa scrisă

Capitolul 8

Cheltuieli bugetare, date de ordin logistic și financiar

Concluzii

Anexe

**1) Activitatea de reprezentare juridică a Consiliului Național
pentru Combaterea Discriminării**

**2) Date statistice din activitatea Consiliului Național
pentru Combaterea Discriminării (2002-2009)**

Cuvânt înainte

Discriminarea poate fi ușor ignorată de trecători, printr-un gen de indiferență ce neagă practic faptul că respectiva experiență ar fi una umilitoare. Se întâmplă iar și iar nu numai ție, ci și rudelor tale sau apropiaților așa încât, până la urmă, poți ajunge la concluzia că aparții, într-un fel sau altul, unui grup de oameni care sunt tratați ca fiind inferiori.

Poate că cea mai obișnuită reacție pe care o avem, în urma unei asemenea experiențe, este să nu mai mergem într-un loc în care am fost refuzați, să nu mai candidăm pentru un anumit post, să nu mai mergem la respectivul loc de muncă, să nu trimitem copilul la o anumite școală, să nu mergem la un anumit spital și așa mai departe.

În anul 2009, România este printre puținele State Membre UE în care protecția juridică împotriva discriminării acoperă toate sferele vieții. Este printre puținele State Membre în care protecția împotriva discriminării acoperă nu doar criteriile prevăzute în directivele europene cât orice alte criterii. Este printre Statele Membre care au o singură instituție care se ocupă de toate formele de discriminare: o instituție specializată, independentă, cu atribuții administrativ - jurisdicționale.

Legislația și mecanismele instituționale în domeniul discriminării joacă un rol extrem de important. Însă, fie o legislație bună, fie o instituție operațională, în sine și izolat, nu sunt suficiente. În lipsa unor măsuri secundare și care să însoțească cadrul legislativ ori măsurile administrative, discriminarea va cunoaște aceeași manifestare riguroasă și negativă.

În mod cu totul atipic, în România, un număr considerabil de plângeri vizează discriminarea în domeniul salarizării categoriilor socio-profesionale, altele decât cele tradiționale, cunoscute drept „grupuri vulnerabile”. Oricum ar fi, în nici un caz nu trebuie ignorat faptul că discriminarea nu se manifestă doar sub forma unor prevederi normative sau practici dar, mai ales, sub forma comportamentelor care creează un impact asupra mediului în general, variind de la violența de limbaj, ostracizare, până la măsuri la locul de muncă, la școală sau în relația cu autoritățile sau cu instituțiile private.

În anul 2009, hărțuirea prin limbaj și comportament a continuat să se manifeste într-un fel ce ne arată cât de important este să înțelegem că orice persoană aparținând unei minorități naționale are dreptul de a alege în mod liber de a fi tratată sau nu ca atare. Accesul la educație a fost în unele cazuri afectat, în ciuda intervenției Ministerului Educației.

Publicarea informațiilor de interes public de către autoritățile locale doar în limba maghiară și impunerea condiției cunoașterii limbii maghiare la angajare a ridicat probleme de discriminare persoanelor aparținând comunităților românești.

Persoanele cu dizabilități s-au confruntat cu fenomenul discriminării, în mod special în cadrul raporturilor de muncă. Accesibilizarea și adaptarea rezonabilă rămân, de departe, probleme majore. Trist este că discriminarea s-a manifestat deopotrivă asupra copiilor cu dizabilități chiar în mediul școlar. Păstrarea confidențialității datelor personale, accesul la servicii medicale și mediul școlar s-au dovedit a fi un domeniu al discriminării persoanelor infectate HIV.

Tratamentul diferențiat pe bază de sex a avut valențe extrem de serioase. Din nefericire, s-au înregistrat cazuri de discriminare în raporturile de muncă din cauza stării de graviditate precum și persistența limbajului discriminatoriu la adresa femeii în spațiul public. De altfel, raporturile de muncă s-au situat pe primul loc în ceea ce privește manifestarea discriminării, inclusiv pe baza unor criterii precum convingeri sau opinii diferite, apartenența sindicală sau caracteristici fizice.

Ce concluzie tragem? România a făcut progrese semnificative în domeniul nediscriminării și al protecției juridice a grupurilor vulnerabile acestui fenomen. Dincolo de forța coercitivă a statului, manifestată prin legislație și aplicarea acesteia, nu trebuie să ignorăm faptul că discriminarea aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional. În fond și la urma urmei, într-o societate democratică avem așteptarea legitimă să fim tratați la cea mai înaltă calitate de care societatea dispune.

Pentru a atinge un asemenea deziderat, e nevoie de foarte multă implicare și, mai ales, de persuasiune. Un asemenea scop nu poate fi atins doar de către CNCD. Însă CNCD încearcă să joace un rol esențial: de a angrena mijloacele de care dispune, de a conlucra și colabora cu alte instituții ale statului, de a se implica împreună cu societatea civilă și, nu în ultimul rând, de a se apropia de omul de rând, de a pune în discuția publică problemele discriminării, de a conștientiza consecințele acestui fenomen care poate atinge deopotrivă femei, bărbați, tineri, copii sau vârstnici, înalți funcționari sau simpli angajați, minorități etnice sau de orice alt fel. Discriminarea trebuie sancționată disuasiv, însă aceasta nu este un scop în sine. E nevoie de eforturi considerabile în prevenirea și combaterea discriminării!

Autorii

Capitolul 1

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Decizia **Consiliului Uniunii Europene 2002/92/EC** privind principiile, prioritățile, obiectivele intermediare și condițiile prevăzute în Acordul de aderare cu România a prevăzut: „**înființarea și asigurarea funcționării corespunzătoare a instituțiilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de discriminare**”⁷ în România.

Asigurându-se transpunerea **Directivelor Consiliului 2000/43/CE**⁸ și **2000/78/CE**⁹, în urma modificărilor și completărilor aduse de Legea nr. 324/2006, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este: „**autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă... aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării...**”

În vederea combaterii faptelor de discriminare, Consiliul își exercită atribuțiile în următoarele domenii: a) **prevenirea** faptelor de discriminare; b) **medierea** faptelor de discriminare; c) **investigarea, constatarea și sancționarea** faptelor de discriminare; d) **monitorizarea** cazurilor de discriminare; e) **acordarea de asistență** de specialitate victimelor discriminării.

Prin **Decizia Curții Constituționale** a României nr. 1.096 din 15 octombrie 2008, publicată în **Monitorul Oficial** nr. 795 din 27 noiembrie 2008, Curtea Constituțională a constatat că, potrivit dispozițiilor supuse controlului de constituționalitate: „**Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ-jurisdicțional**”.

⁷ Vezi Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, L44/82, 14.2.2002, Council Decision on the principles, priorities, intermediate objectives and conditions contained in the Accession Partnership with Romania.

⁸ Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000.

⁹ Directiva Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000.

Secțiunea 1 Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană

Tratatul de la Lisabona¹⁰, intrat în vigoare la 1 decembrie 2009, aduce progrese semnificative în ceea ce privește materia protecției drepturilor fundamentale.

- Prin articolul 9 și 10 din Tratat, Uniunea Europeană reafirmă **principiul nediscriminării**, ca element transversal în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, urmărind să „**combată orice discriminare** pe criteriu de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală” precum și „combatearea excluziunii sociale”.
- Uniunea Europeană **aderă la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, ale cărei dispoziții, incluzând nediscriminarea, constituie principii generale ale dreptului Uniunii. Astfel, dreptul Uniunii Europene va fi interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului din lumina Convenției Europene, nu doar ca principiul general dar și prin aplicare directă, în cazurile care intră sub incidența acestui instrument juridic de drepturile omului.
- Tratatul de la Lisabona **recunoaște drepturile**, libertățile și principiile prevăzute în **Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene** astfel cum a fost adoptată la 12 decembrie 2007, statuând că acest instrument are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor. În acest fel, se formalizează principiul respectării drepturilor omului ca parte a dreptului Uniunii.
- **Carta drepturilor fundamentale** reafirmă măsuri juridice importante vizând, în mod particular, **interzicerea discriminării** pe criteriul de sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, dizabilitatea, vârsta sau orientarea sexuală (Art. 20 și Art.21).

¹⁰ Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona, 13 decembrie 2007, publicat în Jurnalul Oficial al UE 2007/C 306/01, Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, publicată în Jurnalul Oficial al UE 2008/C 115/01.

Secțiunea 2 CNCD și problematica discriminării din România în rapoarte internaționale

Agencia Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale

1 În luna iunie 2009, **Agencia Uniunii Europene** pentru Drepturi Fundamentale (FRA) a publicat **Raportul anual** ce analizează, în mare parte, situația rasismului, xenofobiei, antisemitismului, islamofobiei și a discriminării în Uniunea Europeană.

- România este menționată ca un **exemplu pozitiv** în ceea ce privește mandatul instituției de egalitate, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Raportul arată că CNCD: „acordă asistență victimelor însă, în aceeași măsură, poate asigura medierea cazurilor și să dispună sancționarea administrativă în situația constatării discriminării, sub controlul de legalitate al instanțelor de contencios”.
- România figurează între Statele Membre „în care se înregistrează **până la 100 de plângeri anual**” cu privire la **discriminarea pe criteriul originii etnice**, alături de „Bulgaria, Danemarca, Grecia, Ungaria, Irlanda, Letonia, Lituania, Portugalia și Slovacia”.
- România este menționată între Statele Membre¹ în care s-au **raportat cazuri de discriminare directă și indirectă**, precum și evacuări forțate **împotriva romilor**, considerați de FRA ca fiind printre grupurile cele mai vulnerabile în privința accesului la locuire. Pe de altă parte, România este prezentată ca un **exemplu de bună practică**, cu referire la programul guvernamental „Locuințe sociale pentru comunitățile de romi”, implementat de Agenția Națională pentru Locuințe, Agenția Națională pentru romi și autorități locale.

2 În luna octombrie 2009, **Agencia Uniunii Europene** pentru Drepturi Fundamentale (FRA) a publicat **Raportul** cu privire la **situația romilor** în domeniul **locuirii** în Uniunea Europeană.

- Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este menționat între instituțiile de egalitate care au adoptat diferite măsuri pentru a prioritiza problematica romilor și Travellers, au organizat cursuri în domeniul nediscriminării cu funcționari publici și au publicat rapoarte care analizează acest subiect. În același sens, se arată că în cadrul acestor instituții sunt angajate persoane de etnie romă: este cazul Portugaliei, României, Irlandei.

¹¹ Bulgaria, Cehia, Spania, Finlanda, Franța, Ungaria, Irlanda, Italia, Lituania, Polonia, Portugalia, Slovenia, Slovacia, Suedia și Marea Britanie.

● România este menționată între statele membre în care **situația locuirii** comunității rome **nu înregistrează progrese** cât tendințe de declin, însă este prezentată ca fiind un **caz pozitiv**, alături de alte state care au adoptat o **politică guvernamentală** care recunoaște nevoile specifice în domeniul locuirii romilor pentru a asigura incluziunea socială.

● Raportul indică faptul că în unele state membre, printre care și România, **nu există un mecanism** clar de alocare a unei **acomodări alternative**, fiind raportate o variație extrem de largă de practici la nivel local.

● Raportul arată că în România **romii sunt cei mai dezavantajați** în comparație cu alte grupuri etnice, în ceea ce privește **accesul la utilități publice**, iar potrivit unui sondaj, romii consideră că transportul public în zonele locuite de către aceștia este „absent” sau „funcționează prost”. Anumite așezări și, în unele cazuri, locuințe sociale sunt amplasate lângă zone de depozitare a gunoaielor, iar în alte cazuri, anumite localități și așezări sunt locuite exclusiv ori în mare majoritate de romi.¹²

3

În luna martie 2009, Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (FRA) a publicat **Raportul actualizat** cu privire la **situația antisemitismului** în Uniunea Europeană.

● Raportul indică faptul că în România s-au „**raportat acte cu caracter antisemit**” variind de la **vandalism** împotriva proprietăților și bunurilor la **publicarea unor articole, cărți sau declarații publice antisemite**”¹³

4

În luna martie 2009, Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (FRA) a publicat Raportul privind „**Homofobia și discriminarea pe criteriul orientării sexuale**” și a identității de gen în Statele Membre UE-situație socială.

● România este menționată ca un **exemplu pozitiv** în ceea ce privește mandatul instituției de egalitate, în ton cu tendința la nivelul Uniunii Europene, de a reglementa **o unică instituție** care se ocupă de **discriminarea pe baza tuturor criteriilor** interzise. Este cazul a **18 instituții** din Uniunea Europeană: Belgia, Bulgaria, Danemarca, Germania, Grecia, Franța, Irlanda, Cipru, Letonia, Lituania, Luxemburg, Ungaria, Olanda, Austria, România, Slovenia, Slovacia și Marea Britanie.

● România este enumerată printre **puținele State Membre** care realizează **statistici** pe baza **plângerilor** adresate cu privire la discriminarea pe diferite criterii. Este cazul: Austria, Cehia, Cipru, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Olanda, România și Suedia.

● Raportul arată că, potrivit ultimului Eurobarometru, **România este Statul Membru** cu **cel mai mare** număr de respondenți care **nu se simt confortabil** având „un homosexual

¹² Raportul FRA „Condițiile de locuit ale romilor și travellers în Uniunea Europeană”, disponibil pe pagina oficială de internet a Agenției, la adresa de web: http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/ROMA-Housing-Comparative-Report_en.pdf

¹³ Raportul FRA privind „Antisemitismul”, disponibil pe pagina de internet a Agenției la adresa de web: http://fra.europa.eu/fraWebsite/products/publications_reports/pub_cr_antisemitism_en.htm

vecin” (36%), urmată de Lituania, Letonia, Bulgaria și Ungaria. Pe de altă parte, **declarații publice derogatorii și motivate de ură** împotriva persoanelor LGBT sunt raportate în Malta, Italia, Lituania, Polonia, Cipru, Grecia și România.

● Raportul notează **diferențele existente** între Statele Membre cu privire la **parteneriatul civil**. 14 State Membre **nu reglementează** drepturi ce decurg din parteneriatul civil pentru persoane LGBT (Austria, Bulgaria, Cipru, Estonia, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România și Slovacia), în timp ce **doar 3 State Membre** (Belgia, Olanda și Spania) **acordă** drepturi depline cuplurilor de același sex¹⁴.

Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii

Departamentul de Stat al SUA a publicat **Raportul anual privind practicile în domeniul Drepturilor Omului** în anul 2009 cu privire la România¹⁵.

● Raportul precizează că „CNCD este o instituție **independentă** aflată sub control parlamentar” și subliniază că: „În general, Instituția Avocatul Poporului și CNCD au **funcționat cu cooperarea guvernului** iar acesta și partidele politice nu au intervenit în activitatea celor două instituții. Cu toate acestea, în ultimele patru luni ale anului, **activitatea CNCD a fost blocată** când, din cauza climatului politic agitat, **Parlamentul nu a numit membrii consiliului** de conducere al CNCD. De asemenea, niciuna dintre cele două agenții nu a primit resurse adecvate. În general, agențiile au beneficiat de încrederea publicului. **CNCD a fost considerată eficientă...**”

● Raportul concluzionează că: „**Discriminarea extinsă** și actele ocazionale de violență **împotriva romilor au continuat** să constituie o problemă. **Homosexualii**, lesbienele, bisexualii și transsexualii **s-au confruntat**, în continuare, cu **discriminarea** societății. **Discriminarea** persoanelor bolnave de HIV/SIDA (în special a copiilor) a reprezentat în continuare **o problemă**”.

● „**Femeile, romii și alte minorități** au fost, adeseori, **victimele discriminării** și ale violenței”. „**Discriminarea persoanelor cu dizabilități** a fost, în continuare, o problemă în decursul anului”.

¹⁴ Raportul FRA privind „Homofobia și discriminarea pe criteriul orientării sexuale și a identității de gen în Statele Membre UE-situație socială” disponibil pe pagina oficială de internet a Agenției, la adresa de web: http://fra.europa.eu/fraWebsite/products/publications_reports/pub_cr_homophobia_p2_0309_en.htm

¹⁵ Raportul anual al Departamentului de Stat SUA privind practicile în domeniul Drepturilor Omului în anul 2009 cu privire la România, disponibil la http://romania.usembassy.gov/media/2010/2010_rhr_ro.html

Secțiunea 3 Reprezentarea României la nivel european

Grupul de experți guvernamentali privind nediscriminarea la nivelul Comisiei Europene

- România este reprezentantă în cadrul Grupului de experți guvernamentali privind nediscriminarea la nivelul Comisiei Europene¹⁶ prin Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Domnul Dezideriu Gergely, membru în Colegiul CNCD, este membru permanent iar domnul Octavian Stamate, din partea Ministerului Afacerilor Externe, a fost membru supleant¹⁷.
- În anul 2009, la solicitarea Comisiei Europene, CNCD a comunicat informații privind situația la nivel național în domeniul discriminării multiple și includerea principiului egalității în politicile, practica și legislația națională. Având în vedere exemplul de bună practică din România, Comisia Europeană a solicitat reprezentantului României să prezinte în cadrul lucrărilor Grupului din 27 aprilie 2009, cadrul legislativ și practica referitoare la discriminarea multiplă.
- Grupul de experți guvernamentali în domeniul nediscriminării a elaborat **Raportul privind discriminarea multiplă în statele membre UE**¹⁸. La solicitarea Comisiei Europene, domnul Dezideriu Gergely a reprezentat Grupul de experți și a prezentat concluziile Raportului în cadrul celui de al 3-lea Summit al egalității, organizat de Președinția Uniunii Europene la Stockholm, în data de 16-17 noiembrie 2009.¹⁹

Grupul de experți privind romii și Travellers la nivelul Consiliului Europei

- România este reprezentată în cadrul Grupului de experți privind romii și Travellers (MG-S-ROM) la nivelul Consiliului Europei²⁰, prin Consiliul Național pentru Combaterea

¹⁶ Grupul de experți guvernamentali în domeniul nediscriminării a fost înființat în iulie 2008 de către Comisia Europeană. Acesta examinează impactul politicilor europene în domeniul nediscriminării în Statele Membre, validează bune practici și evaluează implementarea măsurilor în acest domeniu. Pentru detalii a se vedea <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=458>

¹⁷ Până la începutul anului 2010, domnul Octavian Stamate, din partea Ministerului Afacerilor Externe, a fost delegat ca membru supleant. În prezent, Ministerul Afacerilor Externe se află în procedura de numire a unui nou membru supleant.

¹⁸ A se vedea raportul Grupului de experți guvernamentali în domeniul nediscriminării, disponibil la adresa http://www.se2009.eu/polopoly_fs/1.24895!menu/standard/file/Report%20on%20GEG%20MD240809.pdf

¹⁹ A se vedea sumarul prezentărilor în cadrul Summit-ului Egalității, 16-17 noiembrie 2009, Stockholm, la http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/11/18/legislation_important_in_efforts_to_combat_discrimination

²⁰ Grupul de experți privind Romii și Travellers funcționează sub autoritatea Comitetului European pentru Migrare din cadrul Consiliului Europei. Grupul analizează implementarea politicilor și practicilor statelor membre cu privire la romii și travellers, elaborează principii și linii directoare în domeniul politicilor ce promovează drepturile romilor și travellers precum și îndeplinirea standardelor juridice la nivelul Consiliului Europei.

Discriminării. Domnul Dezideriu Gergely, membru în Colegiul CNCD, este membru permanent. La numirea sa, membrii MG-S-ROM au ales prin vot reprezentantul României ca Vicepreședinte al Grupului (2005-2006). Ulterior, domnul Dezideriu Gergely a fost ales Președinte al MG-S-ROM, două mandate consecutiv (2008-2009 și 2009-2010)²¹. La solicitarea Secretariatului Grupului de experți, în anul 2009 CNCD a comunicat rapoarte privind situația în domeniul combaterii discriminării romilor în România.

Cooperare cu Guvernul României în elaborarea pozițiilor naționale

● În cursul anului 2009, la **solicitarea Guvernului României**, CNCD a comunicat observații scrise la **Proiectul de Directivă a Consiliului Uniunii Europene privind implementarea tratamentului egal între persoane indiferent de religie sau credință, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală**, aflat în curs de dezbateră la nivelul Uniunii Europene (pe parcursul președinției franceze, cehe, suedeze). Colegiul CNCD a formulat observații pe articole, pentru fiecare reuniune de lucru în cadrul proiectului, în vederea formulării poziției României, fiind comunicate Direcției pentru Afaceri Europene, Ministerului Afacerilor Externe și Direcției pentru Afaceri Europene din cadrul Ministerului Muncii.

● La **solicitarea Guvernului României**, CNCD a comunicat puncte de vedere cu privire la **cauzele aflate pe rolul Curții Europene de Justiție** având ca obiect chestiuni legate de discriminare. Colegiul a formulat observații în vederea analizării oportunității unor eventuale intervenții, cu privire la cauzele C-486/08 Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhauser Tirols, C-104/09 Roca Álvarez, C-341/08 Petersen (Sozialgericht Dortmund-Germany), C-499/08 Andersen, C-246/09 Bulicke.

Rețeaua Europeană a Instituțiilor de Egalitate din Uniunea Europeană (EQUINET)

● Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este membru în cadrul **Rețelei Europene a Instituțiilor de Egalitate din UE** (Equinet). Equinet este formată din **33 de instituții** similare CNCD, având ca scop facilitarea schimbului de informații între instituțiile europene de egalitate cu privire la aplicarea uniformă a dreptului european în materia nediscriminării²².

● În cursul anului **2009** membrii Colegiului CNCD au participat la reuniunile organizate de Equinet precum și la consultările Equinet cu Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale.

²¹ Pentru informații suplimentare a se vedea <http://www.coe.int/T/DG3/RomaTravellers/mgsrom/>

²² Pentru informații suplimentare a se vedea <http://www.equineteurope.org/>

Capitolul 2

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în anul 2009: reglementări, cazuri de discriminare, control de legalitate

Modificarea competențelor CNCD

● Prin **Legea nr. 62 din 1 aprilie 2009**²³ a fost **aprobată** Ordonanța de Urgență nr. 61²⁴ privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii. Ordonanța transpune prevederile Directivei Consiliului 2004/113/CE din 13 decembrie 2004²⁵. Articolul 16 instituie **competența CNCD de a constata și sancționa contravențiile prevăzute în O.U.G. nr. 61 din 1 aprilie 2008**, conform procedurii reglementate de O.G. nr. 137/2000 republicată.

● Prin **Legea nr. 76 din 1 aprilie 2009**²⁶ a fost **abrogat** art. V al Ordonanței de Urgență nr. 75 din 11 iunie 2008²⁷ prin care s-a prevăzut că „Sesizările având ca obiect **măsurile legislative** adoptate în contextul stabilirii politicii de **salarizare** a personalului din sistemul bugetar **nu intră în competența de soluționare** a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.“

● Cea mai importantă modificare în ceea ce privește competențele CNCD a decurs din **Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008**²⁸ a Curții Constituționale. Curtea a reținut că dispozițiile art. 20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale, **în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă** Consiliului Național pen-

²³ 2 Legea nr. 62/2009 pentru aprobarea O.U.G. nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, publicată în Monitorul Oficial nr. 229 din 8 aprilie 2009

²⁴ O.U.G. nr. 61 din 14 mai 2008 publicată în Monitorul Oficial nr. 385 din 21 mai 2008.

²⁵ Directiva Consiliului 2004/113/CE din 13 decembrie 2004 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L 373/37 din 21 decembrie 2004.

²⁶ Legea nr. 76/2009 pentru aprobarea O.U.G. nr. 75/2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției, publicată în Monitorul Oficial nr. 231 din 8 aprilie 2009

²⁷ Ordonanța de Urgență nr. 75 din 11 iunie 2008 privind stabilirea de măsuri pentru soluționarea unor aspecte financiare în sistemul justiției, publicată în Monitorul Oficial nr. 462 din 20 iunie 2008.

²⁸ Decizia Curții Constituționale nr. 997 din 7 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 774 din 18.11.2008.

tru Combaterea Discriminării **competența** ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze ori să refuze aplicarea unor **acte normative** cu putere de lege, **considerând că sunt discriminatorii**, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative.

Clarificarea statutului constituțional al CNCD

● Prin **Decizia nr. 444 din 31 martie 2009**²⁹, Curtea Constituțională a statuat că, în speță, „Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este un organ **administrativ** cu **atribuții jurisdicționale** care se bucură de **independența** necesară îndeplinirii actului administrativ-jurisdicțional”, „fiind astfel respectate prevederile constituționale cuprinse în art. 126 alin. (5) care interzice înființarea de instanțe extraordinare”.

● Prin **Decizia nr. 1470 din 10 noiembrie 2009**³⁰, Curtea Constituțională a statuat că „jurisdicția Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării **nu are caracter obligatoriu**, întrucât legea nu prevede în sarcina persoanei vătămate obligația de a urma o procedură administrativ-jurisdicțională prealabilă sesizării instanței de judecată, ci **numai posibilitatea** de a **opta** între cele două căi de valorificare a dreptului, astfel încât nu se poate vorbi de încălcarea textului art. 21 alin. (4) din Constituție”.

● Prin **Decizia nr. 1494 din 10 noiembrie 2009**³¹, Curtea Constituțională a statuat că reglementările din art. 20 alin. 8-10 din O.G. nr. 137/2000 privind comunicarea **hotărârii Colegiului și termenul de contestare** a acestora **satisfac exigențele** impuse de normele constituționale, fiind în deplină **concordanță** cu prevederile art. 16, art. 21 și art. 24 din Legea fundamentală și cu cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Plângeri adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării

Numărul plângerilor adresate CNCD în anul 2009 este de **528**. Scăderea plângerilor în raport cu numărul celor adresate în anii 2007/2008 (**836/837**) este, în mare măsură, **explicabilă** prin **modificarea legislației** anti-discriminare (O.G. nr. 137/2000 republicata), în special prin **OUG. nr. 75/2008** prin care s-a **delimitat competența** CNCD în raport cu măsurile legislative în domeniul salarizării personalului din sistemul bugetar și **Decizia Curții Constituționale nr. 997/2008** prin care s-a statuat că CNCD **nu are competența** de a se pronunța asupra discriminării ce își are izvorul direct în conținutul unor **norme legislative**.

²⁹ Decizie nr. 444 din 31 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 331 din 19 mai 2009.

³⁰ Decizie nr. 1.470 din 10 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 887 din 18 decembrie 2009

³¹ Decizie nr. 1.494 din 10 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 909 din 24 decembrie 2009

Curtea Constituțională a reținut: ”dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării”.

PLÂNGERI ADRESATE CNCD								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Criteriu								
Boală cronică necontagioasă	0	0	6	2	3	2	4	2
Orientare sexuală	1	5	6	9	6	7	6	6
Infectare HIV/Sida	0	1	15	10	5	3	7	1
Limbă	0	2	1	2	2	7	11	13
Convingeri	4	12	23	19	8	10	14	13
Religie	2	9	9	11	8	12	15	6
Categorie defavorizată	2	0	10	6	4	26	22	9
Vârstă	6	11	14	17	10	10	24	10
Gen (Sex)	3	14	13	9	11	22	32	9
Naționalitate	1	12	21	39	20	39	54	28
Handicap (Dizabilitate)	3	31	18	21	20	70	55	49
Etnie	34	66	45	85	69	82	62	62
Altele	52	184	108	61	132	32	159	96
Rasă	0	0	1	1	2	0	0	2
Categorie socială	26	126	63	90	132	514	372	222
Total	134	473	353	382	432	836	837	528

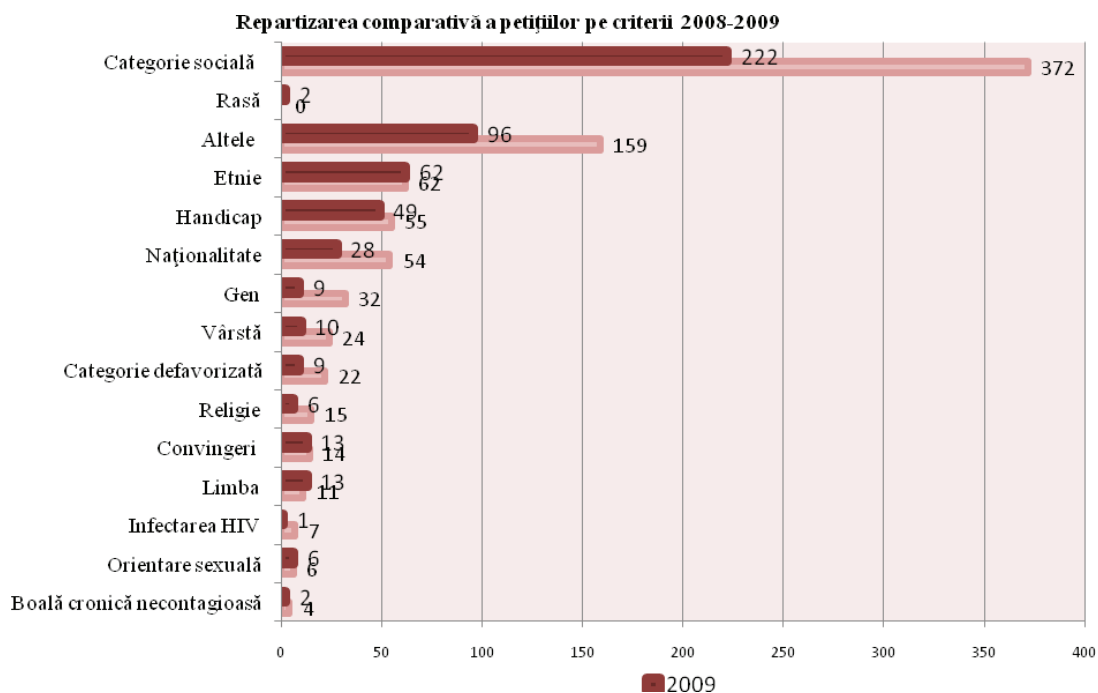
● **Raportul descrescător** al plângerilor adresate CNCD în anul 2009 se reflectă și în **numărul plângerilor** care vizează discriminarea pe baza categoriei sociale, respectiv socio-profesionale.

● Dacă în anul **2007** din totalul celor 836 de plângeri, **515 vizau categorii** sociale respectiv **socio-profesionale**, în anul 2008 numărul acestor plângeri a scăzut la **372** iar în anul 2009 la **222**.

● Astfel, se înregistrează o **scădere** de aproximativ **50%** a plângerilor privind discriminarea pe baza acestui criteriu față de anul 2007 și de aproximativ **40%** față de anul 2008.

● Explicația pentru această descreștere, în opinia CNCD, este strâns legată de **modificarea competențelor CNCD**, pe cale legislativă respectiv, în urma controlului de constituționalitate (Decizia nr. 997/2008).

	2008		2009	
	Număr de plângeri	Procent	Număr de plângeri	Procent
Categorie socială/profesională	372	44,4%	222	42,04%
Altele	159	18,9%	96	18,18%
Etnie	62	7,40%	62	11,74%
Handicap (Dizabilitate)	55	6,57%	49	9,28%
Naționalitate	54	6,45%	28	5,30%
Gen (Sex)	32	3,82%	9	1,70%
Vârstă	24	2,86%	10	1,89%
Categorie defavorizată	22	2,62%	9	1,70%
Religie	15	1,79%	6	1,13%
Convingeri	14	1,67%	13	2,46%
Limbă	11	1,31%	13	2,46%
Infectarea HIV/Sida	7	0,83%	1	0,18%
Orientare sexuală	6	0,71%	6	1,13%
Boală cronică necontagioasă	4	0,47%	2	0,37%
Rasă	0	0,00%	2	0,37%
Total	837	100%	528	100%

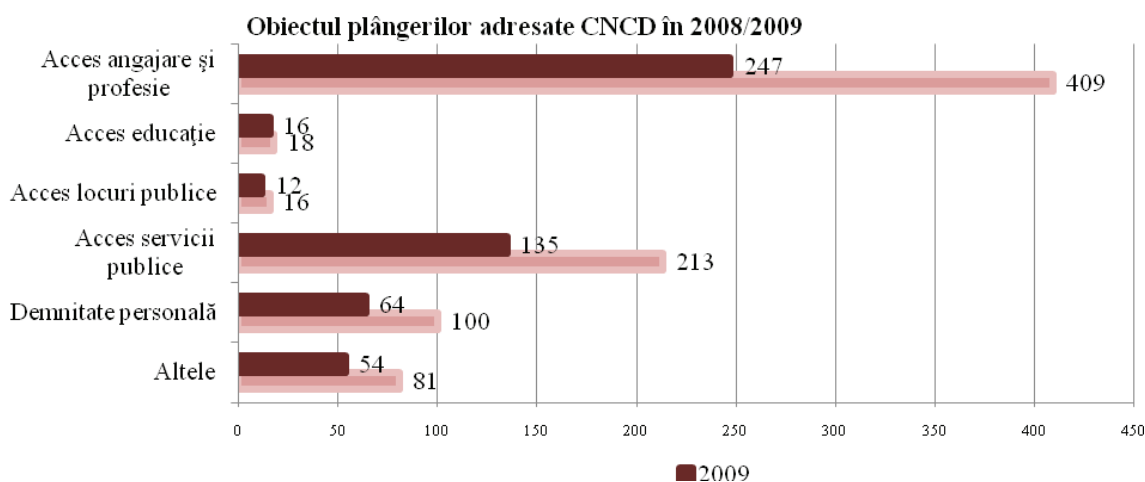
● În afara cazurilor care vizează sesizarea discriminării pe baza apartenenței la o categorie socio-profesională, atât în anul 2008 cât și în anul 2009, plângerile privind **discriminarea etnică** s-au menținut la un număr aproximativ de 62 pe an, deținând un procent semnificativ, de aproximativ 7,40% (2008) respectiv 11,74% (2009) din totalul plângerilor adresate.

Urmează, în ordine descrescătoare, plângerile privind **discriminarea pe criteriul de dizabilitate**, 6,57% (2008), în ușoară scădere, (49 de plângeri față de 55 în anul 2008), la 9,28% (2009). Spre deosebire de anul 2008, plângerile privind discriminarea pe criteriul **de naționalitate, gen, vârstă, religie** sunt în **scădere** în anul 2009: (naționalitate 28 față de 54; gen 9 față de 32; vârstă 10 față de 24; religie 6 față de 15). Plângerile privind discriminarea pe bază de **convingeri sau limbă** s-au menținut la un **nivel similar**, 14 și 11 în anul 2008 respectiv 13 și 13 în anul 2009.

Obiectul plângerilor adresate CNCD

Plângerile adresate CNCD în anul 2009 înregistrează **tendențe similare** celor din anul 2008. Astfel, **majoritatea** plângerilor adresate în anul 2009 au avut ca obiect alegația unor fapte de discriminare în legătură cu **domeniul muncii**, acces la angajare, profesie, promovare sau drepturi salariale (247).

Urmează **accesul la servicii publice și administrative** (135), **dreptul la demnitate personală** (64), educație (16), locuri publice (12) precum și alte domenii (54)

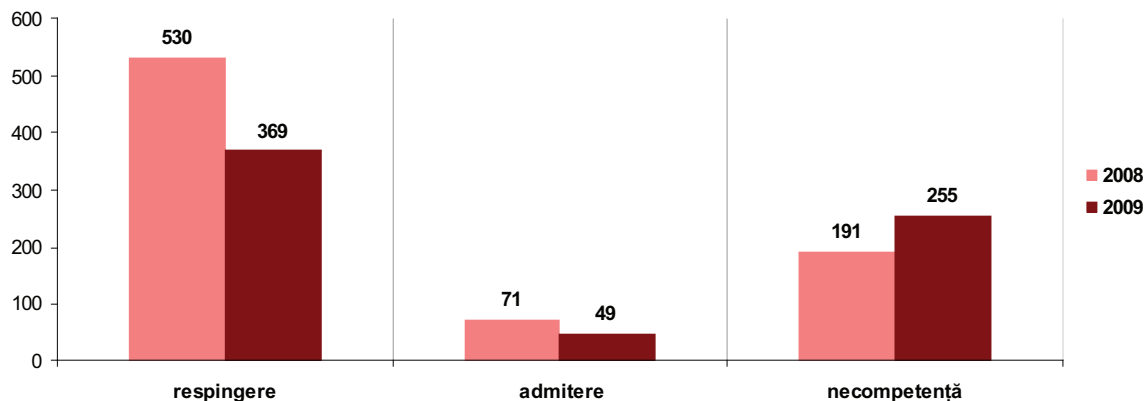

Soluții pronunțate de Colegiul CNCD

În anul 2009, Colegiul CNCD a pronunțat **673 de hotărâri**. Numărul hotărârilor corelative plângerilor soluționate de Colegiu include atât plângerile depuse în anul în curs cât și cele din anul anterior, în mare parte înregistrate în ultimele trimestre ale anului.

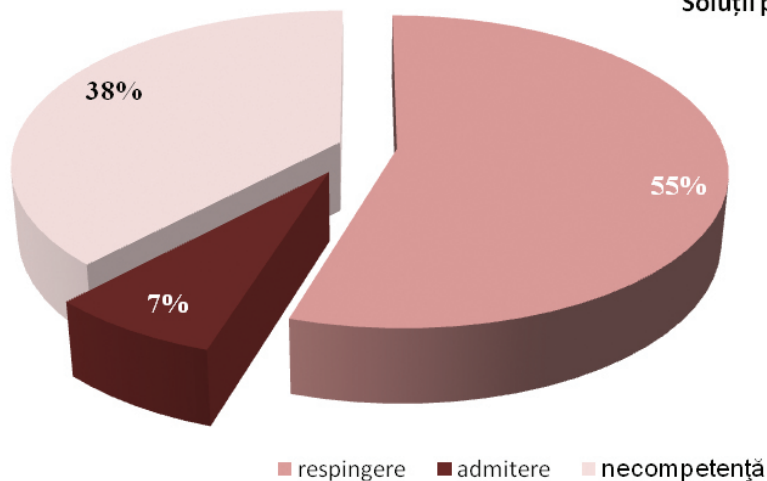
Prin soluțiile adoptate în anul 2009, au fost **respinse** aproximativ **369** de plângeri, în **255** de cazuri s-a declarat **necompetență** iar în **49** de cazuri Colegiul a **constatat** discriminarea.

Soluții pronunțate de CNCD în 2009

● Practic, în aproximativ 8% din cazuri, Colegiul a constatat situații de discriminare, în timp ce în 55% din cazuri plângerile au fost respinse din diferite motive. De asemenea, în 37% din cazuri CNCD s-a declarat necompetent în raport de obiectul plângerii dedus soluționării.

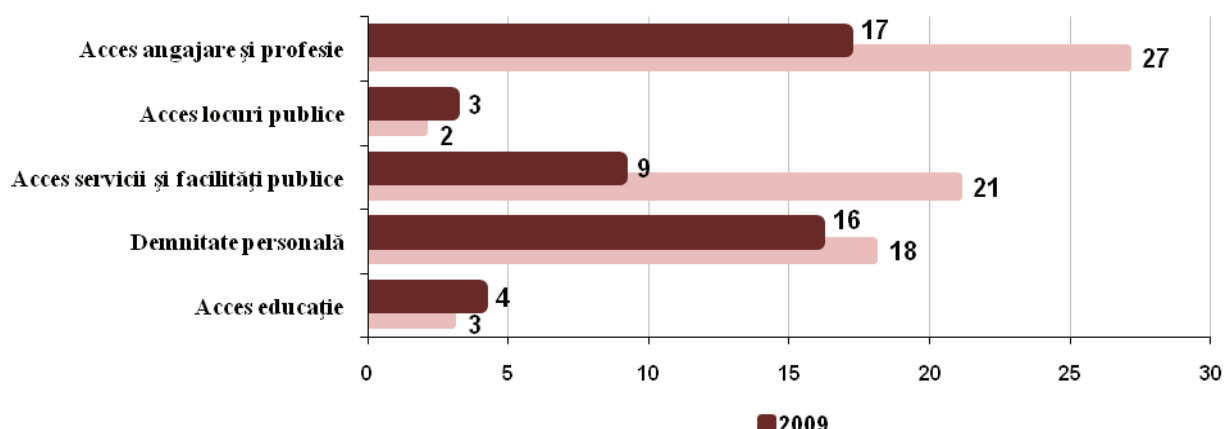
Soluții pronunțate în anul 2009

Soluții de admitere a plângerilor

● **Soluțiile de constatare** a discriminării în anul 2009 înregistrează **tendențe similare** anului 2008. Per ansamblu, se poate constata un raport de proporționalitate relativ între obiectul plângerilor adresate CNCD (prevalent în domeniul relațiilor de muncă, acces la servicii și demnitate personală) și obiectul soluțiilor de constatare (prevalent în domeniul relațiilor de muncă, acces la servicii, demnitate personală).

Soluții de admitere în anul 2008/2009

2009			
	Număr de hotărâri	Procent	Procent total
Raport de muncă: privat-Angajare	7	14,28%	34,69%
Raport de muncă: privat-Salarizare	1	2,04%	
Raport de muncă: public-Angajare	7	14,28%	
Raport de muncă: public-Salarizare	1	2,04%	
Raport de muncă: public-Accesibilitate	1	2,04%	
Demnitate personală	16	32,65%	32,65%
Servicii publice-Refuz acces	2	4,08%	22,44%
Servicii publice-Reglementare	2	4,08%	
Servicii publice-Accesibilitate	4	8,51%	
Servicii publice-Medical	2	4,08%	
Servicii publice-Confințialitate	1	2,04%	
Educație-Acces	2	4,08%	8,16%
Educație-Participare	2	4,08%	
Electoral-Exercițiu mandat	1	2,04%	2,04%
	49	100%	100%

Hotărâri de constatare a discriminării: sanctiuni și recomandări

● În anul 2009, Colegiul a pronunțat **49 de hotărâri de constatare** a discriminării. Subsecvent constatării unei fapte de discriminare, Colegiul dispune impunerea unei **sanctiuni contravenționale** ce poate consta în **avertisment sau amendă**. De asemenea, Colegiul emite **recomandări** adresate părții reclamate, ce au ca scop preîntâmpinarea încălcării principiului nediscriminării ori înlăturarea consecințelor discriminării. Colegiul a emis în **61%** din cazuri **recomandări** adresate părților reclamate, a dispus sancționarea cu **avertisment** în **37%** din cazuri și a dispus sancționarea cu **amendă** în **15%** din cazuri.

2009		
	Număr de sancțiuni	Procent total
Recomandare: instituție publică	17	61,22%
Recomandare: instituție privată	9	
Recomandare: persoană fizică	4	
Avertisment: instituție publică	9	37,50%
Avertisment: instituție privată	7	
Avertisment: persoană privată	8	
Amendă: instituție publică	1	15,62%
Amendă: instituție privată	1	
Amendă: persoană fizică	8	
Hotărâri de constatare	49	100%

Majoritatea recomandărilor formulate de Colegiu în cazurile de constatare a discriminării au fost adresate unor **autorități sau instituții publice** (17) respectiv unor **firmе sau companii private** (9). Deși în procent mai mic, sancțiunile cu **avertisment** au fost dispuse deopotrivă **instituțiilor publice** (9) **cât și firmelor sau companiilor private**. (7) Sancționarea contravențională cu **amendă** a fost dispusă cu precădere împotriva **persoanelor fizice**.

2009		
Amenzi	Criteriu	Amendă
Domeniu		
Demnitate personală	Origine etnică	400 lei
Demnitate personală	Origine etnică	600 lei
Educație	Origine etnică	1000 lei
Raporturi de muncă	Convingeri/opinii	600 lei
Exercitare mandant reprezentant ales	Convingeri	600 lei
Educație	Dizabilitate	600 lei
Demnitate personală	Orientare sexuală	500 lei
Raporturi de muncă	Sarcină/Graviditate	4000 lei

Soluții de mediere a cazurilor de discriminare

Potrivit **art. 2 alin. 10 din O.G. nr. 137/2000** republicată, „eliminarea tuturor formelor de discriminare” se realizează prin:

- a) prevenirea oricăror fapte de discriminare, prin instituirea unor măsuri speciale, inclusiv a unor acțiuni afirmative, în vederea protecției persoanelor defavorizate care nu se bucură de egalitatea șanselor;
- b) **mediere** prin soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor apărute în urma săvârșirii unor acte/fapte de discriminare;
- c) sancționarea comportamentului discriminatoriu...

● Potrivit art. 19 din O.G. nr. 137/2000 republicată „Consiliul își exercită atribuțiile în următoarele domenii:

- a) prevenirea faptelor de discriminare;
- b) medierea faptelor de discriminare;**
- c) investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare;
- d) monitorizarea cazurilor de discriminare;
- e) acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării.”

● Potrivit **Art. 80 din Procedura de soluționare** a petițiilor și sesizărilor în fața CNCD publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008:

„Părțile se pot prezenta în cursul soluționării petiției, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se adopte o hotărâre care să consfințească înțelegerea amiabilă. Părțile pot solicita și în scris Colegiului director să ia act de împăcarea lor, fără a se prezenta la termen. Înțelegerea amiabilă va fi comunicată în scris și va fi cuprinsă în hotărârea Colegiului director”.

Mediere		2009
Domeniu	Criteriu	Rezultat
Raporturi de muncă	Dizabilitate	Reintegrare
Demnitate personală	Categorie socio-prof.	Asumare
Servicii publice/confidențialitate	Infectare HIV	Asumare
Total	3	

● În **anul 2009** Colegiul a soluționat prin mediere **4 plângeri** care au vizat aspecte în legătură cu raporturi de muncă, accesul la servicii publice și păstrarea confidențialității diagnosticului medical și respectarea dreptului la demnitate personală.

● Colegiul a pronunțat 3 hotărâri³² de clasare luând act de soluționarea cazurilor pe cale amiabilă în fața CNCD.

Asistență de specialitate și birouri teritoriale

● Potrivit **art. 19 lit. e din O.G. nr. 137/2000** republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării își exercită atribuțiile în următoarele domenii: a) prevenirea faptelor de discriminare; b) medierea faptelor de discriminare; c) investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare; d) monitorizarea cazurilor de discriminare; **e) acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării.**

● Prin **Strategia națională de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a discriminării**³³, art. 5 lit. b) CNCD își propune să dezvolte „capacitatea instituțională în ve-

³² Colegiul CNCD a pronunțat 3 hotărâri de clasare întrucât 2 dosare au fost conexe, fiind pronunțată o singură hotărâre.

³³ Strategia națională de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a discriminării publicată în Monitorul Oficial nr. 674 din 3 octombrie 2007

derea prevenirii și combaterii efective a tuturor formelor de discriminare”. În acest sens, potrivit art. 7 lit. d) „în fiecare an, începând cu anul 2007 și până în 2012, se vor **crea la nivel regional structuri teritoriale de control și de monitorizare**”.

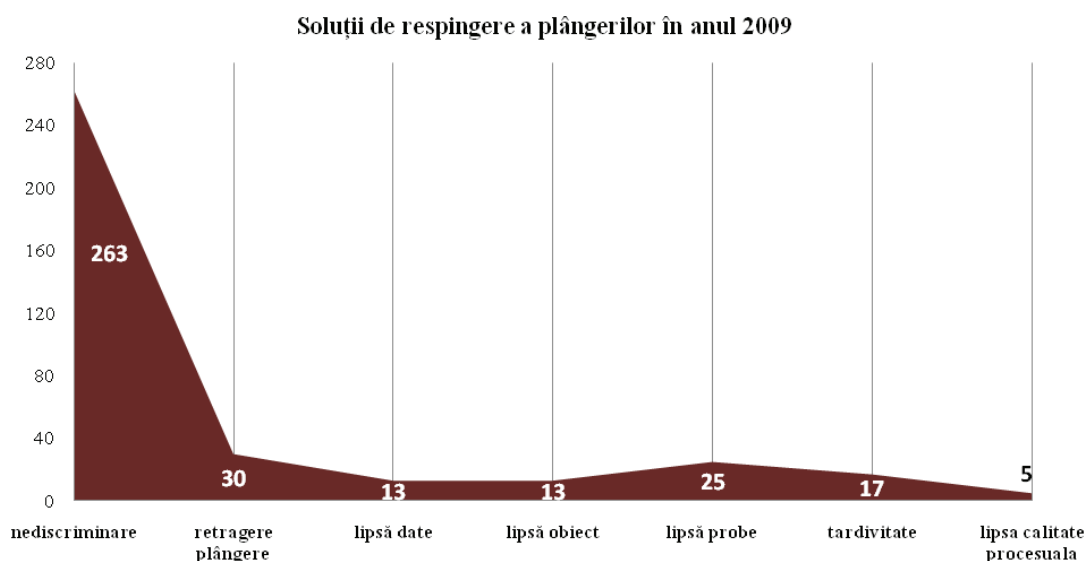
Asistență de specialitate		2009
Modalitate	Număr persoane	Activitate
Asistență telefonică	2050	Consiliere
Asistență la sediul instituției	800	Consiliere
Asistență e-mail	150	Consiliere
Total		3000

● În cursul anului **2009**, CNCD a acordat asistență de specialitate unui număr de aproximativ **3000** persoane. Din totalul acestor persoane, aproximativ **800** s-au adresat direct la **sediul instituției**, peste **2000** au **contactat telefonic** instituția iar aproximativ **150** de persoane s-au adresat prin **e-mail**.

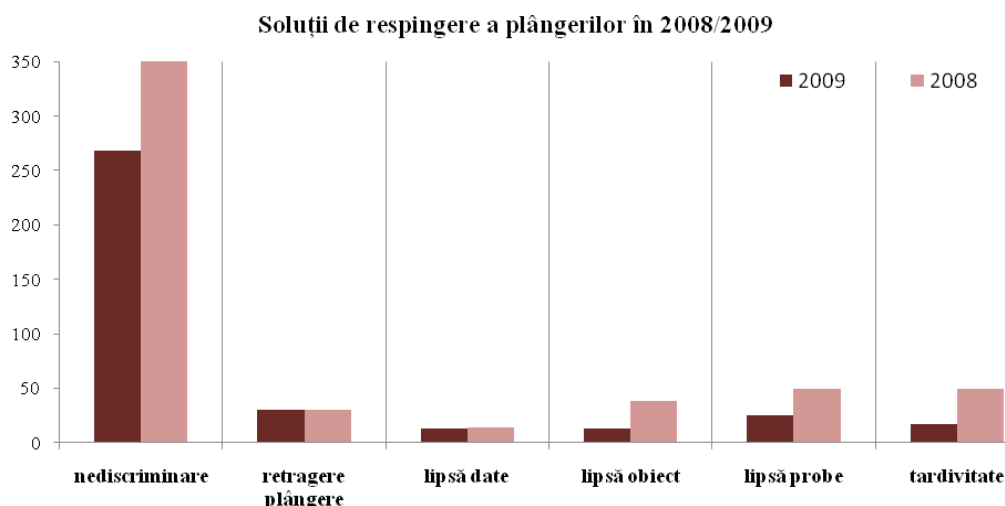
● În **anul 2009**, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a operat, la nivel local, prin **intermediul birourilor teritoriale** funcționale din **Buzău și Târgu-Mureș**. În momentul de față, principala activitate a birourilor teritoriale o constituie prevenirea și monitorizarea faptelor de discriminare, acordarea asistenței de specialitate și colaborarea la nivel local cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale și ai autorităților publice locale în domeniul nediscriminării.

Soluții de respingere a plângerilor în anul 2009

● În anul 2009 au fost adoptate aproximativ **366 de hotărâri** prin care s-au respins plângerile ce vizau alegația unor fapte de discriminare iar **3 cazuri** au fost **clasate** în urma medierii.

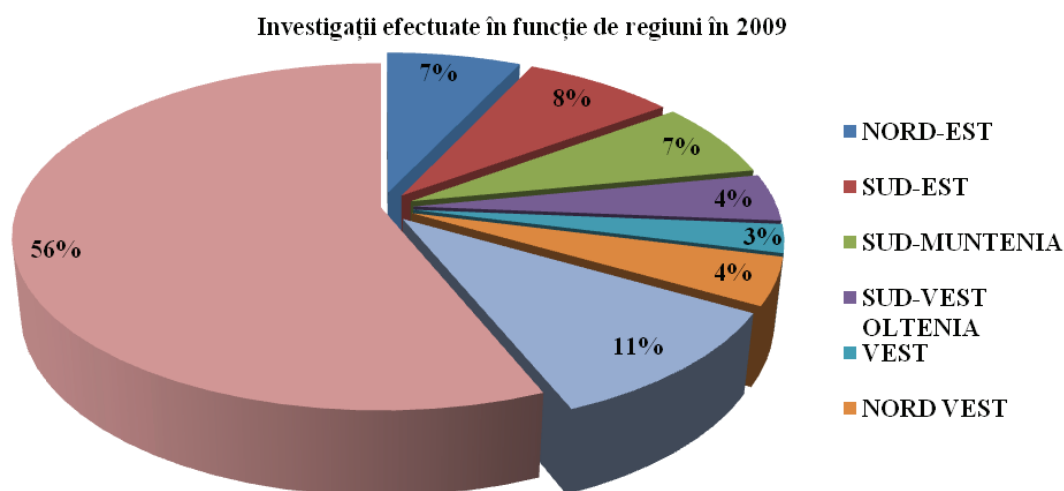

● În 263 de cazuri, Colegiul a constatat că **nu se pot reține** fapte de discriminare. 25 de cazuri au fost respinse din cauza **lipsei probelor**, 17 cazuri au fost **tardiv** introduse, 26 de cazuri au fost respinse deoarece **lipseau datele de identificare** sau **obiectul** plângerii. 30 de cazuri au fost clasate în urma **retragerii plângerilor** iar 5 au fost respinse din cauza lipsei calității procesuale.

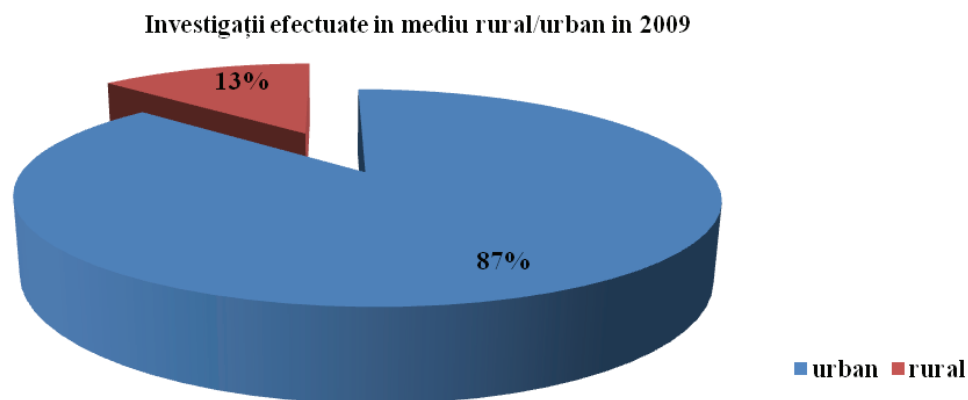

Investigații efectuate cu privire la cazuri de discriminare adresate CNCD

● În cadrul procedurilor de soluționare a plângerilor privind săvârșirea unor fapte de discriminare, în anul 2009 departamentul de specialitate al instituției a efectuat un număr de 121 de investigații.

- Peste 100 de investigații au fost efectuate în mediul urban (87%), doar 13% din acestea fiind desfășurate în mediul rural.

Autosesizări ale Colegiului CNCD

Pe parcursul anului 2009 membrii Colegiului CNCD s-au autosesizat în 15 cazuri.

- **Majoritatea autosesizărilor** (6 cazuri) au vizat situații prezumtive de discriminare pe baza **originii etnice/naționalitate/limbă**. În alte 3 cazuri autosesizările au vizat aspecte de discriminare pe **baza altor criterii** decât cele explicit prevăzute în art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000. Spre exemplu, au avut în vedere condiții prevăzute în anunțuri de angajare, incluzând caracteristici fizice „**aspect fizic plăcut**”, „**înălțime**” etc. Alte situații au vizat tratamentul prezumtiv diferit pe bază de **vârstă, religie/convingeri** sau **gen**.

Autosesizări		2009
Criteriu	Număr autosesizări	Procent
Origine etnică/Naționalitate/Limbă	6	40%
Vârstă	3	20%
Altele	3	20%
Religie/Convingeri	2	13,3%
Sex (Gen)	1	6,66%
Total	15	

- Obiectul autosesizărilor a avut în vedere, cu precădere, **domeniul muncii** - angajare și profesie 6 cazuri. 3 cazuri au vizat **accesul la educație**, 2 cazuri au vizat dreptul la **demnitate personală**, 2 cazuri **accesul la servicii** și alte domenii 2 cazuri.

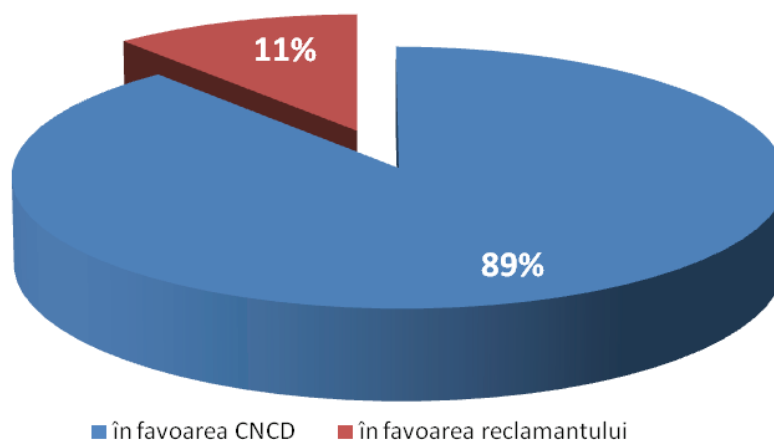
Autosesizări		2009
Obiect	Număr autosesizări	Procent
Raporturi de muncă/Angajare	6	40%
Educație	3	20%
Demnitate personală	2	13,3%
Acces la servicii	2	13,3%
Altele	2	13,3%
Total	15	

În 6 cazuri Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie **discriminare**. În 5 cazuri s-a dispus emiterea unei **recomandări** părților reclamate, în 2 cazuri s-a dispus sancționarea cu **avertisment** iar într-un caz s-a dispus sancționarea părții reclamate cu **amendă** contravențională în cuantum de 1000 lei.

Controlul de legalitate al hotărârilor Colegiului Director în anul 2009

● În cursul anului 2009 au fost soluționate plângeri introduse împotriva hotărârilor Colegiului CNCD, promovate pe rolul curților de apel sau, ulterior, al Înaltei Curți de Casație și Justiție, din anul 2008 sau 2007. **Raportat la numărul de hotărâri** adoptate de Colegiul Director în anii 2007-2009, respectiv 2098 (hotărâri), în anul 2009 se raportează aproximativ 254 de cauze aflate pe rolul **curților de apel și al curții supreme**.

Soluții pronunțate de instanțele de judecată în 2009

● **Din cele 254 de cazuri**, instanțele de judecată au dat **câștig CNCD** în **165** de cauze (fie în faza judiciară de fond, fie în faza de recurs) iar în **21 de cauze** acțiunile promovate împotriva hotărârilor **au fost admise**. Practic, în aproximativ 90% din cazuri, instanțele de judecată au menținut hotărârile Colegiului, statuând asupra legalității acestora. În prezent, **110 cauze** se află în **curs de soluționare** pe rolul instanțelor de judecată (fond/recurs).

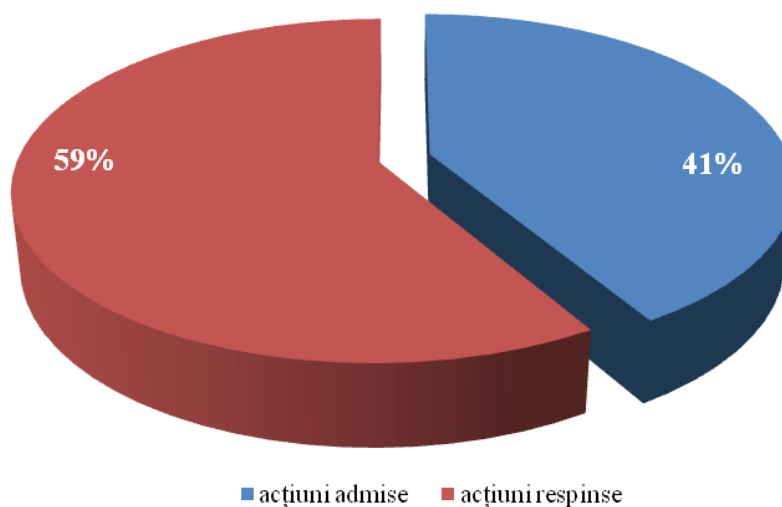
Cauze de discriminare promovate direct în fața instanțelor de judecată

● Potrivit art. 27 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată „Persoana care se consideră discriminată **poate formula**, în fața instanței de judecată, o cerere pentru acordarea de **despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare**, potrivit dreptului comun. Cererea este scutită de taxa judiciară de timbru și nu este condiționată de sesizarea Consiliului”.

● Potrivit art. 27 alin.3 din O.G. nr. 137/2000 republicată „**Judecarea cauzei** are loc **cu citarea obligatorie** a Consiliului”.

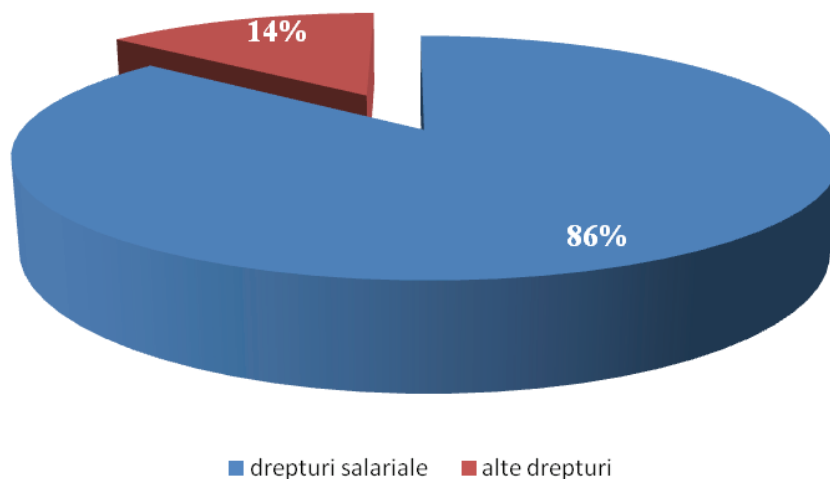
● În **anul 2009**, CNCD a fost chemat în **instanță în 1543 de cauze**, în calitate de **expert în domeniul nediscriminării/autoritate consultativă pentru instanțele de judecată și monitor** al cazurilor de discriminare. În aceste cazuri, instituția a elaborat puncte de vedere prin **Colegiul CNCD și Direcția juridică**.

Soluțiile instanțelor de judecată în anul 2009

● În anul **2009** instanțele de judecată investite cu soluționarea unor cauze de discriminare (din anii 2007-2009) **au admis aproximativ 887 de cauze** (judecate atât pe fond sau în recurs) și **au respins 1252 de cauze**.

Obiectul acțiunilor promovate direct pe rolul instanțelor de judecată

● Obiectul acțiunilor promovate direct în justiție au vizat, în marea majoritate a cazurilor, **drepturi salariale** (86%) restul cauzelor vizând cereri corelative conflictelor de muncă, anulare acte administrative, reziliere contracte, refuz soluționare cereri, pretenții etc.

Capitolul 3

Prevenirea tuturor formelor de discriminare

Anul 2009 a continuat implicarea din ce în ce mai consistentă a CNCD în câmpul social al prevenirii și combaterii discriminării, în practica informării și conștientizării cu privire la acceptarea diversității, promovarea toleranței și respectarea tuturor drepturilor omului. În cadrul competențelor sale de Autoritate națională în prevenirea și combaterea tuturor faptelor de discriminare, de cercetare și de aplicare a politicilor în acest domeniu – activând în societate ca un liant între categorii și ideologii, ca o platformă de dialog între cetățeni, între cetățeni și instituții – CNCD a căutat și în 2009 să respecte liniile directoare ale activității sale, prin urmărirea Obiectivelor și Priorităților stabilite în **Strategia națională de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a discriminării (SNIMPCD) 2007-2013 publicată în Monitorul Oficial nr. 674 din 3 octombrie 2007.**

În conformitate cu evoluția societății românești și în concordanță cu practicile europene, CNCD a derulat pe parcursul anului o serie de proiecte și programe orientate către domenii de interes și de impact din societate, în vederea unei bune implementări a principiilor antidiscriminare și a unei mai bune receptări în societate. Acțiunile CNCD de prevenire și combatere a tuturor formelor de discriminare au acoperit întreaga problematică stabilită prin obiectivele Strategiei naționale, dar și-a canalizat atenția și eforturile în domeniul educației, în aria de interes a tinerilor, și a formării cadrelor didactice pentru promovarea principiilor egalității și diversității, a însușirii unei mentalități europene a secolului XXI. Considerând că tânăra generație are nevoie de repere clare pentru integrare și comunicare într-o lume contemporană bazată pe respectul drepturilor fiecărei persoane și fiecărui grup social, fără să negligeze celelalte segmente ale societății, în 2009 CNCD a pus în practică o seamă de proiecte și programe adresate elevilor, studenților, masteranzilor și profesorilor, care s-au subsumat **Obiectivelor și Priorităților Strategiei sale de acțiune.**

OBIECTIVUL 1 Protecție efectivă și remediu împotriva discriminării

Prioritatea 1.4 – Consolidarea cooperării în domeniul combaterii discriminării cu alte instituții competente în acest domeniu, la nivel național și internațional

● [Art.9 (d);(e);(f)] În perioada noiembrie 2008 – noiembrie 2009 Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București a derulat în parteneriat cu Centrul romilor „Amare Romentza” proiectul „Centrul de informare și consiliere pentru persoanele de etnie romă” în cadrul Schemei de finanțare nerambursabilă PHARE 2006/018-147.04.02.03.02.01 „Servicii sociale”. În cadrul proiectului PHARE mai sus menționat, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) a avut responsabilitatea de a realiza în parteneriat cu D.G.A.S.M.B trei sesiuni de informare cu privire la prevenirea și combaterea discriminării pentru persoanele de etnie romă de pe raza municipiului București. Informarea celor 400 de persoane de etnie romă cu vârste cuprinse între 16 și 35 de ani s-a făcut și în perspectiva înființării unui centru unde se vor acorda servicii de informare și consiliere în domeniul asistenței sociale, ocupării, obținerii actelor de identitate, prevenirea și combaterea discriminării. În cadrul întâlnirilor, participanților le-a fost prezentat statutul CNCD, structura instituției precum și atribuțiile fiecărui departament, structura și atribuțiile Colegiului Director al CNCD, domeniile principale în care Consiliul își exercită atribuțiile, procedura de soluționare a petițiilor înregistrate în cadrul Consiliului.

OBIECTIVUL 2 Asigurarea incluziunii și a egalității de șanse în domeniul economic și în materie de angajare și profesie

În anul 2009 nu au existat proiecte finanțate din bugetul instituției care au urmărit acest obiectiv.

OBIECTIVUL 3 Asigurarea egalității în acces, participare și rezultat în ceea ce privește serviciile publice și private destinate publicului larg

● [Art.15] Ca urmare a parteneriatului dintre CNCD și Școala Postliceală Sanitară „Carol Davila” din Târgoviște, s-a derulat Campania „Tratament fără discriminare”. Au fost organizate două module de curs conținând: Modulul I – *(Ne)discriminarea în sistemul de sănătate*, care a cuprins, cadrul normativ din România și tendințele europene; exemple concrete de sancțiuni aplicate de către CNCD și CEDO și Modulul II – *Atitudinile și prevenirea discriminării în sistemul de sănătate*. Obiectivul proiectului a fost promovarea educației pentru diversitate în învățământul medical din România. Au participat 150 de persoane care se pregătesc să devină cadre medicale, acestea fiind informate cu privire la importanța aplicării principiului nediscriminării și a respectului pentru diversitate, prevenirea

stereotipurilor și prejudecăților în rândul cadrelor medicale, prevenirea atitudinilor intolerante și discriminatorii față de bolnavi, cunoașterea problemelor cotidiene ale grupurilor vulnerabile la discriminare. Interesul pentru managementul diversității a fost reprezentativ, cel mai mult atrăgând atenția modul în care atitudinile influențează relațiile dintre oameni: sursele atitudinale ale discriminării și cercul vicios al discriminării.

● [Art.16] În continuarea unui parteneriat inițiat în 2008 cu Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, CNCD a continuat în 2009 proiectul „*Scoala fără discriminare*” cu scopul creșterii interesului cadrelor didactice pentru problematica diversității, sprijinirea lor în elaborarea unor curricule în contextul diversității, prevenirea stereotipurilor și prejudecăților între tinerii viitoarei generații, prevenirea atitudinilor intolerante și discriminatorii în rândul tinerilor, cunoașterea problemelor cotidiene ale grupurilor vulnerabile la discriminare, diminuarea nivelului intoleranței și discriminării în școli, precum și realizarea unei rețele a cadrelor didactice din grădinițe și licee pentru promovarea atitudinilor pro-diversitate în rândul tinerilor. Datorită interesului manifestat de către cadrele didactice, în urma derulării campaniei din anul precedent, (beneficiari direcți fiind 100 de profesori, învățători și educatori din toată țara, iar beneficiarii indirecti, aproximativ 10.000 de elevi și preșcolari din întreaga țară), s-a decis continuarea proiectului și în 2009. Desfășurarea cursurilor a avut loc în cinci localități din România, pentru a ușura participarea profesorilor din toate zonele (a câte opt-nouă județe fiecare): Brăila (17–18 octombrie), Brașov (31 octombrie – 01 noiembrie), Cluj-Napoca (14-15 noiembrie), Piatra-Neamț (28-29 noiembrie), Reșița (12-13 decembrie).

● [Art.16] În lunile noiembrie și decembrie 2009 s-a derulat cea de-a III-a ediție a proiectului „*Suntem egali! Să fim prieteni – Egalitate și nediscriminare*”, destinat elevilor cu vârsta cuprinsă între 8 și 19 ani, din școlile și liceele bucureștene. Activitatea principală a constat în participarea elevilor la un concurs de creație literară care a urmărit mediatizarea și informarea grupului țintă cu privire la drepturile omului și mai ales a dreptului la nediscriminare și a principiului egalității de șanse. Proiectul a avut ca fundament necesitatea introducerii în sistemul de învățământ tradițional a unor metode noi bazate pe interactivitate, transdisciplinaritate, dezbateri, participare activă a elevilor, utilizarea unor metode moderne de predare. Metoda elaborării unui eseu pe o temă dată a fost preferată pentru derularea activităților din proiect, pentru că este foarte modernă și încadrată în standardele Uniunii Europene, cât și pentru că stimulează elevii să se documenteze pe tema respectivă, implicit să își cunoască drepturile și să uzeze de ele.

● [Art.16] În zilele de 17-18 noiembrie 2009 s-au desfășurat cursurile susținute în cadrul proiectului „*Discriminarea în educație*”, derulat de către *Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării* în parteneriat cu *Grupul Școlar Industrial Râmnicu-Sărat*, jud. Buzău. Proiectul a cuprins cursuri de formare pe tema nediscriminării și a diversității în educație, adresate profesorilor și învățătorilor din județul Buzău așa încât, beneficiarii direcți ai proiectului au fost 66 de cadre didactice, iar beneficiarii indirecti au fost aproximativ 5 000 de elevi. Cursurile susținute pe parcursul a două zile au avut ca tematici: prezentarea CNCD, cadrul normativ cu privire la nediscriminare în România și Europa, exemple de cazuri sancționate de către CNCD, joc de rol – formularea unei petiții, atitudinile, efecte ale

discriminării, modificarea atitudinilor și schimbarea de mentalitate, complexitatea discriminării. Prin aceasta s-a urmărit conștientizarea dimensiunii europene în educație, promovarea unei societăți libere, tolerante, juste, cunoașterea și respectarea drepturilor copilului, cunoașterea și înțelegerea diferențelor etnice, culturale, social-politice și economice în scopul realizării unității europene în și prin diversitate. Școala organizatoare are elevi care fac parte din categoriile vulnerabile la discriminare, îndeosebi cu deficit de informare și cu diferențe mari economice și sociale. Doar o mică parte a populației are un grad de instruire care depășește învățământul obligatoriu. Lipsa de educație a părinților influențează motivarea școlară a copiilor, care își pierd interesul față de școală, încep să absenteze, abandonează. Rolul cadrelor didactice devine prin urmare unul esențial, cunoscut fiind faptul că educatorii devin modele de conduită pentru elevii lor. Este motivul pentru care școala și-a deschis porțile și a organizat aceste cursuri pentru 66 dintre cadrele didactice ale județului Buzău, care se confruntă cu aceleași probleme.

● [Art.16] În perioada 15-17 mai 2009 a avut loc prima sesiune de cursuri de informare din cadrul proiectului „Vrem. Putem. Reușim”, desfășurat în cadrul parteneriatului cu Școala cu clasele I-VIII Nicolae Titulescu din Buzău, pentru 65 de educatori, învățători, profesori, mediatori școlari și inspectori școlari din județ. Cursurile au fost ținute de personalul specializat al CNCD, iar obiectivul a fost familiarizarea personalului din cadrul sistemului de învățământ românesc cu principiile nediscriminării, cu bunele practici în materie de diversitate, informarea cu privire la prevederile legale în acest domeniu, informare cu privire la rolul școlii, a formatorilor în modificarea atitudinilor și schimbarea mentalității în ceea ce privește respectarea diversității în relațiile dintre cetățenii României.

OBIECTIVUL 4 Intensificarea recunoașterii și conștientizării diversității având ca țintă media, cultura și sportul

Prioritatea 4.1 – Consolidarea inițiativelor antidiscriminare la nivel național și programe de conștientizare interculturală privind diversitatea și nediscriminarea: Art.20 (a)

● În luna iulie, pe parcursul a 5 zile, având ca obiectiv reunirea tinerilor și adulților reprezentanți ai minorităților naționale din România în vederea cunoașterii și consolidării relațiilor interetnice și interconfesionale, CNCD în parteneriat cu Asociația Alteris și cu Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului a organizat în Centrul de Agrement de la Pădureni, jud. Covasna, a doua ediție a Taberei Minorităților etnice din România, ALTERIS 2009. Scopul principal a fost acela de promovare a culturii și dialogului intercultural, a diversității etnice și religioase, sensibilizarea factorilor decisivi în vederea dezvoltării relațiilor interetnice interconfesionale armonioase. În cadrul programului taberei s-au desfășurat activități interactive, de intercunoaștere etnică și jocuri sportive. Fiecare zi s-a încheiat cu un program artistic reprezentativ pentru fiecare grup etnic în cadrul temei „Seara artistică a etniilor”. Tabăra a reunit reprezentanți ai 11 comunități

etnice din România, tineri și adulți – bulgari, germani șvabi, sârbi, ruși lipoveni, turci, tătari, romi, secui, maghiari, români, aromâni cipani, aromâni fărșeroți – din diferite regiuni ale țării – Transilvania, Banat, Maramureș, Dobrogea.

Prioritatea 4.1 – Consolidarea inițiativelor antidiscriminare la nivel național și programe de conștientizare interculturală privind diversitatea și nediscriminarea: Art.20 (c)

● Cu prilejul Zilei Internaționale a Drepturilor Omului proclamată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite pe data de 10 decembrie, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a desfășurat în data de 10 decembrie o dezbatere denumită „Drepturile omului în România anului 2009”. Cu această ocazie s-au acordat premii unor personalități care, prin activitatea susținută în domeniul protecției drepturilor omului și combaterii discriminării, s-au alăturat eforturilor instituției noastre de prevenire și combatere a discriminării.

Prioritatea 4.3 – Cooperarea și consolidarea relațiilor cu instituțiile și entitățile sportive, prin promovarea de acțiuni și programe în vederea prevenirii și combaterii tuturor formelor de discriminare în sport: Art.22 (b)

● Având în vedere atmosfera tot mai violentă în care se desfășoară multe competiții fotbalistice, atât în România cât și internațional, CNCD în parteneriat cu Federația Română de Fotbal a desfășurat în perioada 30 mai – 13 iunie 2009 campania „Nu rasism! Nu violență!”, cu obiectiv clar, stoparea manifestărilor rasiste și violente de pe stadioanele de fotbal, dar și din în afara lor.

Campania a presupus, conform parteneriatului cu Federația Română de Fotbal, realizarea de materiale promoționale care să asigure vizibilitatea și promovarea mesajului împotriva rasismului și violenței.

Acestea au fost distribuite în cadrul mini-turneului de fotbal care s-a desfășurat în data de 30 mai, precum și la finala Cupei României la fotbal dintre Politehnica Timișoara și CFR Cluj din **13 iunie**.

Au fost împărțite diplome, trofee și tricouri inscripționate cu mesajul campaniei, iar activitățile au fost mediatizate de posturile de televiziune Pro TV și TVR1 în cadrul emisiunilor sportive, cu scopul promovării dialogului social și al principiului nediscriminării în sport.

Campania a fost destinată în principal celor 20 de echipe de juniori aparținând grupelor de vârstă 1998, 1999 și 2000, aproximativ 500 de copii, dar și celor 1000 de spectatori, precum și telespectatori ai meciurilor de fotbal. Conform evaluării campaniei, impactul acesteia, prin natura sa, desfășurându-se în cadrul unor manifestări sportive de largă audiență, a fost unul foarte mare: aproximativ 500 de copii au participat la mini-turneul de fotbal; 1000 de spectatori au fost prezenți la mini-turneul de fotbal; numărul total al beneficiarilor direcți a fost de 10.000 de persoane; numărul telespectatorilor nu poate fi evaluat, dar poate fi estimat cam la 1.000.000 de persoane.

OBIECTIVUL 5 Concentrarea eforturilor către aplicarea unei politici de toleranță zero față de orice forme de discriminare în societatea românească

Prioritatea 5.2 – Consolidarea educației cetățenilor în domeniul discriminării prin procese educaționale, formale și non-formale: Art.25 (a);(b);(d);(e)

● Ca urmare a invitației primite de la Casa Corpului Didactic și a Inspectoratului Școlar Județean Bacău, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a organizat o sesiune de informare, la Bacău, în perioada 31.01 – 2.02. În cadrul acestui proiect au fost susținute cursuri de prevenire a discriminării cu tema *Filosofia Diversității ca atitudine de viață*, cu obiectivul formării personalului școlar din județul Bacău pentru abordarea la standarde europene a problemelor legate de combaterea discriminării în școli, având în vedere faptul că în unitățile școlare ale județului populația școlară de etnie romă are o pondere ridicată. Cursurile au fost adresate profesorilor din județ, și anume 30 de directori de școli și 30 de coordonatori pentru proiecte educative.

Prezența la cursuri a depășit numărul de profesori estimat, chiar dacă acestea se desfășurau în mare parte în timpul zilelor libere ale săptămânii. Interesul pentru perspectiva CNCD asupra prevenirii și combaterii discriminării a fost sugerat de către campania de informare și formare desfășurată în cursul anului 2008, în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării și Învățământului, proiect care a purtat numele de *Școala fără discriminare*.

Prioritatea 5.2 – Consolidarea educației cetățenilor în domeniul discriminării prin procese educaționale, formale și non-formale: Art.25 (i)

● Pentru a pune accent pe problematica combaterii discriminării și promovarea diversității, CNCD a organizat la Mangalia Școala de vară „Tinerii și Diversitatea”, adresată studenților și masteranzilor. Pentru recrutare, CNCD a postat anunțuri pe site-ul oficial al instituției și la avizierele facultăților și universităților din București, iar pentru a intra în competiție, studenții și masteranzii au fost invitați să trimită CV, Scrisoare de intenție, Eseu redactat la alegere pe tematica prevenirii și combaterii discriminării și cea conexasă domeniului nediscriminării. În urma analizării aplicațiilor, CNCD a selectat un număr de 44 de participanți admiși la această Școală de vară, cu scopul creării unui cadru concret de cooperare între tineri, de conștientizare a diversității opiniilor și identităților, de consolidare a mentalităților nediscriminatorii, de organizare a vieții într-un spațiu comun, exersându-se toleranța la nou și asertivitatea.

Au fost susținute 6 sesiuni de cursuri pe tematica nediscriminării, principiul egalității între cetățeni, apărării drepturilor omului, promovarea toleranței și a diversității.

Prima sesiune a avut tema „Principiul egalității în dreptul comunitar”, iar cursul a fost urmat de activități practice organizate sub forma unor jocuri. Scopul primului joc: să-i cunoaștem și să-i acceptăm pe toți din grup; să arătăm că suntem diferiți – să arătăm că suntem egali; să reflectăm asupra felului în care ne formăm identitatea. Cel de-al doilea joc denumit „Identitate personală/egalitate în diversitate” a constat într-un concurs de desene. Participanții au fost rugați să deseneze un slogan pentru tricourile lor, care să îi dezvăluie și care să spună cine sunt. Participanții au prezentat colegilor desenele lor și au ales un desen câștigător.

A doua sesiune a avut tema „Egalitatea de șanse în contextul societății contemporane”. A treia sesiune a avut tema „Jurisprudența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării”. A patra sesiune a constituit doar activități practice susținute prin desfășurarea a două jocuri de rol cu participanții. Primul joc a vizat organizarea vieții în comun, exersându-se toleranța la nou și asertivitatea, cel de-al doilea a urmărit să crească capacitatea de argumentare a participanților, să îmbunătățească stilul lor de negociere. A cincea sesiune s-a desfășurat în limitele temei „Promovarea diversității prin tratate internaționale”. A șasea sesiune a acoperit tema „Bariere în comunicarea interculturală”.

Prioritatea 5.2 – Consolidarea educației cetățenilor în domeniul discriminării prin procese educaționale, formale și non-formale: Art.25 (j)

● În data de 24 octombrie 2009, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în parteneriat cu Asociația Intelship România a organizat, în București, sesiunea de informare „Tânăr informat, greu de discriminat”. Evenimentul a fost structurat în 2 sesiuni, adresate tinerilor studenți și masteranzi la facultățile și universitățile din București: o sesiune de informare cu privire domeniul prevenirii și combaterii discriminării și o a doua sesiune, în care tinerii au avut oportunitatea să participe la o serie de activități interactive, moderate de către reprezentanții Asociației Intelship România, pe aceeași tematică, care să le suscite interesul și preocuparea privind continua promovare a unei atitudini de respect reciproc față de semenii și de acceptare a diversității umane. La începutul lunii octombrie Asociația Intelship România a lansat invitația către studenți și masteranzi de a participa la sesiunea de informare „Tânăr informat, greu de discriminat”. În acest sens au fost postate anunțuri pe site-ul Asociației Intelship România precum și pe mijloacele de comunicare online – grupuri yahoo, facebook, jobmate, yahoo messenger. Pentru a intra în competiție, studenții și masteranzii au fost invitați să se înscrie în formularul atașat pe site-ul asociației până pe data de 13 octombrie 2009, orele 24:00 și au fost rugați să răspundă la 3 întrebări, care au constituit criteriile de selecție. După termenul limită de înscriere Asociația Intelship România a selectat să participe la eveniment un număr 30 de persoane eligibile, conform criteriilor.

Prioritatea 5.4 – Monitorizarea și cercetarea fenomenului discriminării în România, identificarea amplitudinii fenomenului, direcțiilor de acțiune, măsurilor necesare și inițiativelor în prevenirea tuturor formelor de discriminare: Art.27 (f)

● În cursul lunii august 2009, Institutul Național pentru Studii de Opinie și Marketing (INSOMAR) a realizat la cererea CNCD sondajul de opinie „Fenomenul discriminării în România – percepții și atitudini”.

Concluzia care s-a desprins în urma dezbaterilor a fost aceea că studiul reflectă realitatea cu privire la percepția publicului asupra fenomenului de discriminare, evidențiind eforturile Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării de a promova și de a menține un limbaj corect și nediscriminatoriu la adresa grupurilor vulnerabile, chiar dacă problema discriminării nu este întotdeauna înțeleasă corect de către populație, existând situații în care încălcarea unui drept este percepută ca fiind discriminare însă, din punct de vedere juridic, acțiunea respectivă nu reprezintă o faptă de discriminare.

O paralelă făcută cu un studiu european EU-MIDIS din aprilie 2009, a evidențiat faptul că cetățenii români nu fac notă distinctă față de cetățenii europeni în acest sens, pentru că în conformitate cu datele reieșite din cercetarea europeană rezultă că nici cetățenii europeni în ansamblul lor nu își cunosc drepturile în ceea ce privește domeniul discriminării și nu știu să se raporteze la o instituție cu atribuții în acest domeniu.

Prioritatea 5.4 – Monitorizarea și cercetarea fenomenului discriminării în România, identificarea amplitudinii fenomenului, direcțiilor de acțiune, măsurilor necesare și inițiativelor în prevenirea tuturor formelor de discriminare: Art.27 (a)

● Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a prezentat opiniei publice Raportul de activitate pe anul 2008, în cadrul unei conferințe de presă, în data de 29 aprilie 2009. Raportul a fost tipărit în 100 de exemplare, iar anexele au fost inscripționate pe un CD și a fost distribuit organizațiilor neguvernamentale, instituțiilor publice partenere CNCD, ambasadelor Marii Britanii, Olandei și SUA, reprezentanților presei scrise și audio-vizuale. În conformitate cu legea, Raportul a fost depus la birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului în vederea dezbaterii și aprobării.

Prioritatea 5.4 – Monitorizarea și cercetarea fenomenului discriminării în România, identificarea amplitudinii fenomenului, direcțiilor de acțiune, măsurilor necesare și inițiativelor în prevenirea tuturor formelor de discriminare: Art.27 (e)

● Din anul 2006 Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării colaborează cu Noua Revistă de Drepturile Omului (NRDO), care este o publicație trimestrială editată de

Centrul de Studii Internaționale în cooperare cu editura C.H. Beck. Publicația este continuarea Revistei Române de Drepturile Omului, editată între 1993 și 2005. Aceasta a fost gândită să răspundă cerințelor academice și să fie în același timp o resursă pentru instituțiile și organizațiile implicate în înțelegerea și promovarea drepturilor omului. Astfel, CNCD a continuat și pe parcursul anului 2009, în cele patru numere ale Revistei, apărute din mai până în noiembrie, să se alăture principiilor promovate de NRDO prin aparițiile sale editoriale, adică reconcilierea dintre principiul demnității și principiul libertății umane. În viziunea noastră și a colaboratorilor noștri, nu doar că reconcilierea celor două valori este posibilă, dar demnitatea și libertatea se întăresc reciproc. Temele recunoașterii și susținerii reciproce le regăsim și într-un alt obiectiv la NRDO, apropierea dintre teoria și practica drepturilor omului.

Prioritatea 5.4 – Monitorizarea și cercetarea fenomenului discriminării în România, identificarea amplitudinii fenomenului, direcțiilor de acțiune, măsurilor necesare și inițiativelor în prevenirea tuturor formelor de discriminare: Art.27 (e)

● Centrul de Drept Constituțional și Instituții Politice, în parteneriat cu Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a tipărit la Editura Hamangiu conținutul unui Seminar științific organizat la Facultatea de Drept a Universității din București în data de 18 decembrie 2008. Tipărirea textelor sub formă de carte, cu denumirea „Constituție și religie”, a avut ca obiectiv difuzarea informației cu privire la religie și limitele prevederilor constituționale, cu scopul de a oferi specialiștilor și nu numai o perspectivă, de a constitui un început promițător în cercetarea științifică privind conținutul și funcțiile dreptului în armonie cu manifestările religioase, supuse principiului dominant al civilizației umane actuale, acela al nediscriminării, toleranței și respectării drepturilor omului. Evidențiindu-se faptul că pentru instituțiile statal-juridice, religiile constituie izvoarele izvoarelor juridice, cartea se adresează juriștilor, specialiștilor teologi, dar și publicului interesat de intersectarea domeniului juridic cu cel religios, cât și reciprocitatea punerii lor în valoare și interacțiunea la nivel social, prin asigurarea de către cadrul juridic a manifestării religioase autentice și decente fără să aducă atingere altor principii moral-etice sau spirituale cu care interferează în câmpul socio-cultural al lumii de astăzi.

Capitolul 4

Sondaj de opinie: „Fenomenul discriminării în România-percepții și atitudini”

Prejudecățile, prin structura lor stabilă și relativ rigidă, creează pe termen mediu și lung stereotipurile existente în societate. Acestea, la rândul lor, generează discriminarea ca manifestare comportamentală negativă. Din această cauză este deosebit de importantă existența periodică a unor sondaje de opinie care să identifice și să analizeze percepțiile publicului asupra fenomenului discriminării, gradul de toleranță etc. Pe de altă parte, se poate analiza în ce măsură percepțiile fenomenului discriminării se regăsesc în aceeași măsură sau proporțional în cadrul petițiilor adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

● În anul 2009, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a comandat **sondarea opiniei publice cu privire la percepțiile fenomenului discriminării** în România. Astfel, INSOMAR a aplicat în perioada 1 – 24 august 2009, pe un eșantion reprezentativ de 1021 de persoane, un chestionar de opinie prin care s-a urmărit surprinderea celor mai importante tendințe ale fenomenului discriminării în România.

Grupurile față de care se manifestă cea mai mare respingere sunt persoanele cu orientare sexuală diferită, persoanele infectate cu virusul HIV /SIDA, persoanele cu handicap psihic și persoanele de etnie romă.

● În cazul persoanelor cu o **altă orientare sexuală**, procentele de respingere sunt de **90.5%** (răspunsuri negative pentru situația ipotetică de a avea în cadrul familial o persoană cu o altă orientare sexuală); **71%** (refuz de acceptare în cercul de prieteni); **54%** (refuză a avea un vecin sau un coleg de serviciu homosexual).

● Aceste procente mari de respingere a persoanelor cu altă orientare sexuală sunt în conformitate cu percepția generală pe care populația României o are față de legăturile de tip gay. În anul 2008, în urma sondajului realizat de Gallup, tot la solicitarea CNCD, **68%** dintre români considerau că relațiile homosexuale sunt un „lucru rău”, **19%** a răspuns că a fi gay nu poate fi catalogat „nici ca un lucru bun nici ca un lucru rău”, **12%** nu au știut ce să răspundă sau au refuzat oferirea unui răspuns și **1%** au catalogat ca fiind un lucru bun apartenența la o minoritate sexuală.

● Având în vedere aceeași atitudine homofobă, în sondajul din anul 2008, **64%** din populație își exprima dezacordul cu căsătoriile între persoane de același sex, **68%** cu posibili-

tatea ca aceștia să înfieze copii și 56% considerau că persoanele gay nu ar trebui lăsate să organizeze evenimente publice.

● Ca o completare a acestor date, în cercetarea realizată în anul 2009, la solicitarea de a se răspunde în mod liber, cu primul cuvânt care vine în minte la auzul cuvântului „homosexual” 22% au răspuns prin referire la cuvinte ca „repulsie/silă/dezaprobare”; 15.5% au asociat cu „boală/nebunie”; 8.2% au catalogat ca fiind o „anormalitate/excentricitate/ciudățenie”.

Din datele obținute, este evident că procentul ridicat de respingere a persoanelor cu o altă orientare sexuală este generat de unele stereotipuri puternic înrădăcinate în mentalul colectiv.

Profilul persoanelor care au o tendință mai accentuată de a refuza vecinătatea unui membru al minorității sexuale poate fi portretizat ca având următoarele caracteristici: vârstă peste 50 de ani, cu educație de cel mult 10 clase sau școală profesională, din mediul rural, rezidentă în Moldova sau Muntenia și care nu a conversat în ultimele 6 luni cu o persoană aparținând grupului minorităților sexuale.

Persoana tolerantă în a avea vecin un membru al minorității sexuale este mai degrabă de vârstă 18-34 ani, cu educație superioară, din mediul urban, rezidentă în București sau Transilvania și a purtat o conversație în ultimele 6 luni cu o persoană din grupul minorităților sexuale.

● **Persoanele infectate HIV/SIDA** sunt respinse în cadrul familiei de 84.1% din populația majoritară (aceștia nu ar dori ca o persoană infectată HIV/SIDA să intre în cadrul familiei respondentului); 52.5% nu ar dori să aibă un prieten infectat HIV/SIDA; 37.4% ar refuza apropierea vecinătății cu o persoană infectată HIV/SIDA iar 36.8% nu ar dori să lucreze cu o astfel de persoană.

● La solicitarea de a exprima în mod liber un cuvânt care să caracterizeze o persoană infectată HIV/SIDA, 34.7% se gândește la „compasiune/milă”, 20.6% la „boală/suferință”, 5.4% la „teamă/pericol”.

În cazul persoanelor infectate HIV/SIDA, este vorba de o distanță socială creată în principal de necunoașterea cauzelor, efectelor și căile de transmitere ale acestei boli. Se poate spune că în societatea românească persoanele cu o asemenea afecțiune sunt compătimate „de la distanță”, fără să existe dorința unei integrări reale a lor în cadrul societății.

Profilul persoanelor care se simt mai degrabă inconfortabil în preajma persoanelor infectate cu HIV poate fi descris după nivelul de educație – persoanele mai puțin educate se simt mai inconfortabil - și regiune – persoanele din Muntenia manifestă cel mai ridicat grad de inconfort în preajma persoanelor infectate cu HIV. Persoanele care prezintă un grad de confort ridicat în preajma persoanelor infectate cu HIV sunt cu liceu sau studii superioare și rezidente în Moldova.

Trebuie să avem în vedere că răspunsul privind gradul de confort în preajma persoanelor infectate HIV reflectă o proiecție stereotipică, un procent scăzut din populație experimentând de facto această situație.

- În mod similar, față de **persoanele cu handicap psihic**, **79,9%** dintre români, nu ar accepta în cadrul familiei o persoană cu o astfel de dizabilitate, **57%** nu ar vrea un prieten apropiat cu o boală psihică; **44%** ar respinge un vecin și **46,9%** un coleg de muncă.
- Primele cuvinte care vin în mintea românilor atunci când aud expresia „handicap/dizabilitate” sunt legate de „**compasiune/milă**”, în proporție de **44,2%**, „**boală**”, **11,3%**; „**greutăți/suferință**”, **7%**.
- Altă categorie discriminată în cadrul societății românești sunt persoanele de **etnie romă**. **53,3%** nu ar dori ca o persoană romă să facă parte din familie, **38%** evită prietenia unui rom, **30%** ar refuza vecinătatea și **25,3%** nu ar dori un coleg de muncă rom.
- Aceste valori, pot fi corelate cu cele obținute de acordul pe care îl dau românii unor expresii de genul „**romii sunt o rușine pentru România**” (**48%** consideră ca fiind adevărată această afirmație); „**cei mai mulți romi încalcă legile**” (**72,4%**); „**ar trebui să existe locuri în care romii să nu fie primiți**” (**20,4%**); „**ar trebui să existe clase speciale pentru copii romi**” (**31,2%**); „**romii nu ar trebui să călătorească în străinătate**” (**32,5%**).
- Pentru o confirmare a stereotipurilor prin care sunt caracterizate persoanele de etnie romă, cităm și rezultatele obținute în anul 2008 la cerința de a se exprima 3 caracteristici ale minorității Rome. Procentele cele mai ridicate au fost obținute de caracterizări de genul „**hoți**” (**47%**); „**murdari**” (**44%**); „**leneși**” (**43%**).

Educația este o variabilă care influențează atitudinea față de minoritatea romă. Persoanele cu studii superioare au o tendință mai accentuată de a fi de acord a avea o persoană de etnie romă în postura de coleg de serviciu comparativ cu persoanele cu cel mult 10 clase sau școală profesională.

Profilul persoanelor care au o tendință mai accentuată de a refuza în postura de coleg de serviciu o persoană romă se caracterizează prin educație de cel mult 10 clase sau școală profesională, rezidență în Muntenia și care nu a conversat în ultimele 6 luni cu o persoană de etnie romă.

Persoana tolerantă în a avea un coleg de etnie romă este mai degrabă cu educație superioară, rezidentă în București sau Transilvania și care a purtat o conversație în ultimele 6 luni cu o persoană de etnie romă.

Deși datele obținute prin sondaje de opinie demonstrează în mod clar care sunt grupurile de persoane cele mai discriminate în societatea românească, acestea nu se regăsesc și în petițiile adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. În mod paradoxal, din partea persoanelor cu o altă **orientare sexuală** au fost primite spre soluționare în anul 2009 doar **6 petiții**; din partea persoanelor **infectate HIV/SIDA**, **o petiție**; un număr de **62 de petiții** sesizau posibile fapte de discriminare la adresa persoanelor de **etnie romă**. Referitor la petițiile primite din partea persoanelor cu **handicap** (**49 de petiții în anul 2009**) trebuie să spunem că marea majoritate a acestora se referă la situații de discriminare la adresa persoanelor cu handicap fizic, locomotor sau de vedere. În cazul persoanelor cu handicap psihic, nu se poate vorbi în mod normal de o petiție decât în măsura în care aceasta este făcută de un reprezentant legal al persoanei, un membru al familiei sau o organizație neguvernamentală.

Posibilele explicații pentru numărul foarte mic de petiții care să sesizeze fapte de discriminare la adresa persoanelor de altă orientare sexuală sau infectate HIV/SIDA:

- CNCD este perceput ca fiind o instituție „de stat”, existând la nivelul populației o neîncredere în astfel de organizații administrative. În anul **2009**, un procent de aproximativ **18.5% și-au exprimat încrederea în CNCD**. Marea majoritate **43.4%** a răspuns că nu are nici încredere dar nici neîncredere, această atitudine putând fi considerată ca fiind indiferentă față de o instituție cum este CNCD. Trebuie subliniat că față de anul 2008, atitudinea de încredere față de CNCD a rămas identică, deși notorietatea instituției a crescut (în anul **2008** CNCD era cunoscut de **63%** dintre persoane iar în **2009 de 71%**).
- Un alt motiv pentru care unele grupuri de persoane, în special cele cu altă orientare sexuală și cele infectate HIV/SIDA, evită adresarea de petiții către CNCD este legat de faptul că acest demers presupune furnizarea unor informații cu caracter personal și chiar intim.
- În procesul transmiterii petițiilor către CNCD, există un număr mare de persoane (atât cele care aparțin minorității Rome dar și cele cu orientare sexuală diferită) care utilizează alternativa reprezentării lor de către o organizație neguvernamentală (de ex: Romani Criss, Accept etc.).

Capitolul 5

Fapte de discriminare constatate de Colegiul CNCD

„Prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege...”

Din cele **673 de soluții** adoptate de Colegiul CNCD în anul 2009, s-a constatat existența **unei fapte de discriminare în 49 de cazuri**, ceea ce reprezintă aproximativ 7,28% din totalul plângerilor.

- Majoritatea cazurilor de discriminare constatate în anul 2009 vizează **originea etnică și dizabilitatea** persoanelor, urmate de **gen (sex) și starea de graviditate, infectare HIV, convingeri**, categorie socială, convingeri, limbă, caracteristici fizice precum și orientarea sexuală.
- Domeniile în care s-au manifestat fapte de discriminare vizează cu preponderență **raporturile de muncă, accesul la servicii publice și afectarea dreptului la demnitate personală**.
- În cele 49 de cazuri, Colegiul a constatat fapte de discriminare **directă** sau **indirectă** precum și **fapte de hărțuire**. S-a dispus sancționarea cu **amendă** contravențională în **14,89%** din cazuri, sancționarea cu **avertisment** în **48,9%** din cazuri și emiterea de **recomandări** în **61,7%** din cazuri.

Hotărâri de constatare în funcție de criteriul de discriminare

2009		
	Număr de hotărâri	Procent Total
Rasă/Naționalitate/Etnie	17	34,69%
Handicap (Dizabilitate)	7	14,29%
Sex (Gen)	3	6,12%
Sarcină (graviditate)	2	4,08%
Convingeri	5	10,20%
Categorie socială/profesională	4	8,16%
Infectare HIV	3	6,12%
Caracteristici fizice	3	6,12%
Limbă	3	6,12%
Orientare sexuală	1	2,04%
Situație medicală	1	2,04%
Total	49	100%

Hotărâri de constatare în funcție de domeniul discriminării

2009			
	Număr de hotărâri	Procent	Procent Total
Raport de muncă: privat-Angajare	7	14,28%	34,69%
Raport de muncă: privat-Salarizare	1	2,04%	
Raport de muncă: public-Angajare	7	14,28%	
Raport de muncă: public-Salarizare	1	2,04%	
Raport de muncă: public-Accesibilitate	1	2,04%	
Demnitate personală	16	32,65%	32,65%
Servicii publice-Refuz acces	2	4,08%	22,44%
Servicii publice-Reglementare	2	4,08%	
Servicii publice-Accesibilitate	4	8,51%	
Servicii publice-Medical	2	4,08%	
Servicii publice-Confidențialitate	1	2,04%	
Educație-Acces	2	4,08%	8,16%
Educație-Participare	2	4,08%	
Electoral-Exercițiu mandat	1	2,04%	2,04%
Total	49	100%	100%

Hotărâri de constatare a discriminării: sancțiuni și recomandări

	2009	
	Număr de sancțiuni	Procent Total
Recomandare: instituție publică	17	61,22%
Recomandare: instituție privată	9	
Recomandare: persoană fizică	4	
Avertisment: instituție publică	9	37,50%
Avertisment: instituție privată	7	
Avertisment: persoană privată	8	
Amendă: instituție publică	1	15,62%
Amendă: instituție privată	1	
Amendă: persoană fizică	8	
Hotărâri de constatare	49	100%

- **Majoritatea recomandărilor** formulate de Colegiu în cazurile de constatare a discriminării au fost adresate unor **autorități sau instituții publice** (17) respectiv unor **firmе sau companii private** (9).
- Deși în procent mai mic, sancțiunile cu **avertisment** au fost dispuse deopotrivă **instituțiilor publice** (9) cât și **firmelor sau companiilor private** (7)
- Sancționarea contravențională cu **amendă** a fost dispusă, cu precădere, împotriva **persoanelor fizice**.

Discriminare pe criteriul de „Rasă/Naționalitate/Etnie”

1. **Romi. Raport de muncă. Expert local pentru problemele romilor.** M.S. s-a plâns cu privire la desființarea și nebugetarea postului de expert local pe problemele romilor în anul 2009. Deși angajat pe perioadă nedeterminată, consilierii locali au adoptat o hotărâre prin care s-a dispus desființarea postului și implicit nebugetarea acestuia. Colegiul a reținut că prin politica guvernamentală în domeniul îmbunătățirii situației romilor (H.G. nr. 430/2001 cu modificări și completări ulterioare) s-a prevăzut necesitatea angajării unor experți pe problemele romilor la nivel local. Aceste măsuri au avut în vedere situația diferită (socio-economică) în care se află comunitatea romă față de majoritate și au urmărit întărirea capacității de conlucrare între autorități și comunitatea locală în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață ale romilor. Având în vedere că, în cauză, nu a rezultat că scopul acestor măsuri afirmative s-ar fi atins la nivelul autorității locale reclamate, desființarea postului, în lipsa unor justificări obiective și rezonabile, a produs consecințe discriminatorii. De altfel, și instanțele

de judecată au considerat că desființarea postului a fost nelegală. Prin hotărârea nr. 393 din 02.07.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea cu avertisment a părților reclamate. (Art. 2 alin. 1, art. 2 alin.4 și art. 6 lit. a din O.G. nr. 137/2000 republicată)

2. Romi. Acces la locuri deschise publicului larg. B.C. și S.M. s-au plâns cu privire la faptul că încercând să intre la ștrandul din localitate li s-a interzis accesul din cauza originii etnice. Partea reclamată a arătat că îndepărtarea acestora a fost din cauza comportamentului necivilizat și provocării de scandal. În urma investigării cazului și a prezentării susținerilor contradictorii ale părților, Colegiul a reținut că probele la dosar relevă faptul că refuzul (tratatul diferențiat) a fost motivat de apartenența etnică a petenților. Prin hotărârea nr. 135 din 26.02.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea cu avertisment a părții reclamate. (Art. 2 alin.1 și art. 10 lit. f din O.G. nr. 137/2000 republicată)

3. Romi. Acces la locuri deschise publicului larg. B.R. s-a plâns cu privire la faptul că nu a fost servit și a fost scos din incinta restaurantului pe motivul originii sale etnice. La momentul incidentului a solicitat intervenția organelor de poliție iar partea reclamată a precizat că a refuzat servirea a trei persoane din cauza faptului că unul dintre aceștia a provocat cu o altă ocazie un scandal. Anterior, partea reclamată a declarat că petentul nu poate fi servit întrucât „are probleme de igienă corporală și miroase urât”. Reținând probele existente la dosar, Colegiul a constatat că motivările invocate nu au fost de natură să răstoarne prezumția refuzului de a servi petentul pe motivul originii sale etnice. Prin hotărârea nr.244 din 14.04.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare directă și a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment. (Art. 2 alin.1 și alin.4, Art. 10 lit. f și art. 14 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

4. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. P.G. s-a plâns împotriva vecinilor B.T. și F.L. cu privire la afirmațiile adresate împotriva sa cu referire directă la originea sa etnică. Încercând să intre în imobilul în care locuia i s-a imputat faptul că „o țigancă borâtă și jengoasă ca ea nu are ce căuta în mansardă”. Printre altele i s-a reproșat că „li se face scârbă numai când se gândesc că sunt vecini cu o cioară împuțită”. În urma investigației și susținerilor contradictorii ale părților, prin hotărârea nr. 373 din 02.07.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie hărțuire și s-a dispus emiterea unei recomandări către părțile reclamate. (Art. 2 alin.4, Art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

5. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. M.S. s-a plâns cu privire afirmațiile făcute în cadrul unei ședințe de consiliu local vizând persoanele de etnie romă, catalogate drept „țigani burtoși” acuzați că „din cauza acestora sunt aruncate balansoarele și bărcuțele prin șanțuri”. Partea reclamată a arătat că afirmația nu a fost făcută cu intenția de a discrimina ci de a indica originea etnică a persoanelor în discuție. Colegiul a reținut că menționarea apartenenței etnice, alăturarea unor caracterizări generice și imputarea anumitor fapte bazate pe stereotipuri sunt de natură a crea un cadru intimidant, pe

baza originii etnice. Prin hotărârea nr. 558 din 19.11.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie hărțuire și s-a dispus emiterea unei recomandări părții reclamate. (Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

6. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. R.G. s-a plâns împotriva lui D.D. cu privire la afirmațiile adresate împotriva sa referitoare la originea etnică. Petentul a arătat că își desfășoară activitatea ca agent economic în piața din oraș iar directorul pieței i s-a adresat spunând: „voi ciorilor să dispăreți de aici până mă întorc de la Primărie”. În urma investigației și prezentării probelor de la dosar, Colegiul a reținut că expresiile utilizate au fost de natură să lezeze demnitatea petentului în comparație cu alte persoane, având în vedere referințele cu trimitere explicită la etnia sa. Prin hotărârea nr. 268 din 28.04.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie hărțuire și s-a dispus sancționarea cu avertisment a părții reclamate. (Art. 2 alin. 5, art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

7. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Partida romilor Pro Europa s-a plâns cu privire la declarațiile publice care instigau la ură rasială și violență împotriva comunității rome, declarații realizate în cadrul mitingului organizat de către Asociația Noua Dreaptă, în data de 20.09.2008 la Timișoara. Colegiul a reținut că discursurile enunțate în cadrul mitingului făceau asocieri între comunitatea romă și diferite infracțiuni, folosind expresii jignitoare la adresa comunității Rome. Prin hotărârea nr. 400 din 22.07.2009, Colegiul a reținut că aspectele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment. (Art. 2 alin. 5 și Art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

8. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Comunitate. CNCD s-a autosesizat cu privire la declarațiile dlui. G. B.: „Țiganii ăștia de la Rapid mă înjură la Piatra Neamț, la Ploiești, la Bacău! Nu o să intre niciun rapidist în Ghencea, țiganii să se ducă la ei acasă să înjure!” Afirmațiile au fost completate: „Dacă mă uit mai bine și Copos este la fel ca ei, țigan. Este cam brunetel și are tenul închis la culoare”. Colegiul a reținut că afirmațiile părții reclamate nu au reprezentat informații de interes public, nu au contribuit la nicio formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor interumane ci au ofensat în mod gratuit două comunități de persoane: atât comunitatea persoanelor aparținând minorității rome cât și suporterii echipei de fotbal Rapid. Prin hotărârea nr. 602 din 26.11.2009, Colegiul a constatat că afirmațiile respective constituie hărțuire și s-a dispus sancționarea contravențională a părții reclamate cu amendă în cuantum de 1000 lei. (Art. 2 alin. 5 și Art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

9. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Comunitate. CNCD s-a autosesizat cu privire la promovarea și publicarea unei reclame cu următorul conținut: „Dacă nu îți iei BMW” pe motiv că «au toți țigani», înseamnă că «țigani au câștigat». Partea reclamată a arătat că asemenea mesaje nu au ca scop săvârșirea unei discriminări cât imprimă un caracter non-conformist revistei pe care o publică și are menirea de a demonta un stereotip de cultură urbană. Colegiul a reținut că mesajul promovat este de natură să producă efecte negative față de comunitatea persoanelor aparținând minorității rome. Spre deosebire

de alte mesaje cu caracter șocant promovate de reclamat, cu referire directă la autoturisme, în cazul mesajului analizat se face trimitere directă la persoanele care ar deține aceste mașini, în baza unor premise stereotipe care se puteau evita fără a se face trimitere la originea etnică. Prin hotărârea nr. 245 din 14.04.2009, Colegiul a reținut că aspectele sesizate constituie hărțuire, s-a dispus sancționarea cu avertisment și emiterea unei recomandări părții reclamate. (Art. 2 alin. 5, Art. 2 alin. 1 și alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

10. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Comunitate. Institutul pentru Politici Publice s-a plâns cu privire la publicarea articolului intitulat „Țiganiada” în revista „România Mare” deoarece promovează un comportament care vizează atingerea demnității și crearea unei atmosfere umilitoare îndreptate împotriva minorității romilor. Colegiul a reținut că afirmațiile din articol nu contribuie la nicio formă de dezbatere publică ci ofensează în mod gratuit o comunitate etnică, reprezentând o formă de expresie ce diseminează ură bazată pe intoleranță. Prin hotărârea nr. 17 din 13.01.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare, a dispus sancționarea cu avertisment a părții reclamate și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 1 și Alin. 4, art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

11. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. C.T. s-a plâns cu privire la publicarea unui articol în cotidianul „Renașterea Bănățeană” prin care se viza crearea unei atmosfere ofensatoare precum și lezarea demnității sale pe baza originii etnice. Partea reclamată a considerat că articolul este redactat cu bună credință, nu a urmărit discriminarea sau atingerea demnității petentului. Colegiul a reținut că, în raport cu subiectul prezentat, referirile la petent au avut în vedere apartenența sa etnică de așa natură încât s-a indus o deosebire în comparație cu alte persoane. Între petent și originea sa etnică s-au făcut asocieri de natură stereotipă fundamentate pe percepții discriminatorii că persoanele de o anumită etnie săvârșesc fapte nelegale. Prin hotărârea nr. 593 din 24.11.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare directă și a dispus emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

12. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Petenta A.M. s-a plâns, printre altele, cu privire la afirmațiile colocatarilor din imobilul în care locuiau vizând originea sa etnică. Petenta s-a plâns cu privire la injurii adresate familiei sale în public, legate de utilizarea termenului „țigan” și imputarea unor fapte nereale. Colegiul a reținut că afirmațiile făcute în strânsă legătura cu apartenența etnică au avut un efect discriminatoriu prin care s-a adus atingere demnității personale. Prin hotărârea nr. 360 din 25.06.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie, în parte, discriminare, a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 1 și alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

13. Romi. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. A.M. s-a plâns cu privire la afirmațiile lui G. P. adresate fiicei petentei, cu privire la originea sa etnică. Acesta s-a adresat public acesteia spunând: „măi țigancă” (...) „țiganka dracului, îți sparg capul” și

că „ar trebui dusă la Bug”. Partea reclamată a arătat că remarcile cu privire la originea etnică a fetei nu au fost rostite cu scopul de a discrimina. Colegiul a reținut că afirmațiile în cauză au caracter discriminatoriu și sunt de natura a aduce atingere demnității personale. Prin hotărârea nr. 114 din 24.02.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie, în parte, fapte de discriminare și a dispus sancționarea contravențională a părții reclamate cu amendă în cuantum de 400 lei. (Art. 2 alin. 5 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

14. Evrei. Afirmații cu caracter discriminatoriu . Demnitate personală. Comunitate. F.G. s-a plâns cu privire la postarea unor comentarii cu caracter antisemit pe pagina de internet a Agenției de Presă „Mediafax”. Între altele, se menționează afirmații precum: „Dar de faptul că hoardele de jidani ne-au băgat comunismul pe gât și au fost tortionarii acestui popor...”, „Pe jidani îi interesează doar de ei. Li s-a cam urcat la cap fabulațiile cu poporul ales”, „... implicarea SRI-ului jidovenesc în această inutilă și scârboasă afacere”, „Dar evreii ce crezi că faci deșteptule? Sunt mai răi ca naștii. Dacă ai urmărit mai bine care le sunt și le-au fost ocupațiile ai descoperi că ei sunt adevărații criminali”, „Mare greșală au făcut nemții cu evreii, în locul lor erau mai bine actualii politicieni români” etc. Prin hotărârea nr. 191 din 31.03.2009, Colegiul a reținut că afirmațiile în speță au fost postate de terțe persoane ca reacție la știrile sau articolele publicate pe site-ul reclamat, considerând că unele dintre acestea intră sub incidența hărțuirii. Mediafax s-a delimitat de conținutul respectivelor mesaje, a publicat termenii și condițiile de publicare a comentariilor și a introdus un filtru de selecție a unor termeni ori sintagme interzise. De asemenea, mesajele în cauză au fost eliminate. Colegiul a dispus emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

15. Evrei. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Comunitatea Evreilor Bârlad s-a plâns cu privire la utilizarea sintagmei „jidani” într-o publicație scrisă, considerând că acest termen are caracter discriminatoriu. Prin hotărârea nr. 372 din 02.07.2009, Colegiul a considerat că utilizarea acestui termen poate aduce atingere demnității persoanelor aparținând comunității evreiești și a dispus emiterea unei recomandări părții reclamate. (Art. 2 alin. 1 și alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

16. Maghiari. Educație. Plan de școlarizare. CNCD s-a autosesizat cu privire la faptul că Inspectoratul Școlar Mureș a elaborat planul de școlarizare pentru clasele a IX a prevăzând 4200 de locuri cu predare în limba română, având în vedere cei 3700 de elevi cu participare la secția de predare în limba română (clasele VIII), respectiv 1400 de locuri pentru cei 2000 de elevi care participă la secția de predare în limba română (clasele VIII). Aflându-se în curs de elaborare, la momentul analizei dosarului, ISJ a comunicat că din totalul elevilor: 3565 (6,61%) în clase cu predare în limba română, 1892 (34,29%) în clase cu predare în limba maghiară și 61 (1,11%) în clase cu predare în limba germană se vor constitui 200 de clase din care 137 limba română (68,5%), 60 limba maghiară (30%) și 3 limba germană (1,5%). Colegiul a reținut că propunerea de constituire a claselor a instituit o disproporție între clasele cu predare în limba română și celelalte clase raportat la procente elevilor luați în considerare la elaborarea planului de școlarizare. Având în vedere faza de elaborare a planului de școlarizare, prin hotărârea nr. 47 din 27.01.2009, Colegiul nu a constatat săvârșirea unei fapte de discriminare însă a reținut că punerea în aplicare a unui astfel de plan ar putea produce efecte

discriminatorii indirecte asupra elevilor aparținând comunității maghiare și a dispus emiterea unei recomandări.

17. Maghiari. Educație. Plan de școlarizare. Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România s-a plâns cu privire la punerea în aplicare a planului de școlarizare elaborat de ISM prin constituirea unui număr disproporționat de clase în raport cu numărul elevilor care studiază la clase cu predare în limba română și limba maghiară. A arătat că, deși Ministerul Educației a cerut ca numărul claselor cu predare în limba maghiară să fie modificat, acest lucru nu s-a realizat. De asemenea, Ministerul Educației a solicitat revizuirea planului de școlarizare însă modificarea operată a prevăzut scăderea numărului claselor și nu creșterea acestora. Datele statistice prezentate de părți au indicat o disproporționalitate nu doar între elevii care învață în limba română respectiv maghiară și clasele disponibile pentru continuarea studiilor, dar și între opțiunile exprimate de elevi, în defavoarea celor care ar dori continuarea studiilor în limba maghiară. Această disproporție a fost de natură a afecta inclusiv cadrele didactice care predau la clasele de limba maghiară. Prin hotărârea nr. 291 din 14.05.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare indirectă, a dispus sancționarea contravențională a părții reclamate cu amendă în cuantum de 600 lei și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 3, Art. 11 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Discriminare pe criteriul de „Handicap”

18. Dizabilitate. Raporturi de muncă. Adaptare rezonabilă la locul de muncă. L.L.R, persoană cu gradul I de invaliditate, s-a plâns cu privire la condițiile existente la locul de muncă și maniera în care a fost tratat, având în vedere situația sa medicală. Petentul a arătat că facilitățile sanitare existente și locul de muncă nu i-au permis desfășurarea activităților în condiții normale, respectiv în condițiile stipulate de legea privind protecția persoanelor cu handicap. Dizabilitatea sa a constituit un motiv de marginalizare la locul de muncă și nu a primit „nimic de lucru”. Colegiul a considerat că situația invocată pune în discuție neasigurarea adaptării rezonabile a locului de muncă, în condiții minimale, corespunzător dizabilității petentului. Prin hotărârea nr. 665 din 26.11.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

19. Dizabilitate. Raporturi de muncă. Desfacerea contractului de muncă. L.L.E. s-a plâns cu privire la desfacerea contractului de muncă din cauza handicapului dobândit pe parcursul desfășurării activității. Deși partea reclamată a considerat că în caz a încetat de drept contractul de muncă, în fapt a susținut că nu are în organigrama funcției cu normă redusă (n.n. pe care le-ar fi putut îndeplini petenta) iar pe de altă parte nu dispune de activități conforme cu handicapul rezultat din decizia asupra capacității de muncă. Colegiul a constatat că partea reclamată nu a justificat în niciun fel imposibilitatea asigurării unei norme parțiale și nu a respins susținerile că are punct de lucru cu locuri de muncă în regim de normă parțială.

În raport cu prevederile legii nr. 448/2006 care asigură adaptarea rezonabilă la locul de muncă, prin hotărârea nr. 463 din 02.09.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

20. Dizabilitate. Raporturi de muncă. Refuz reangajare. F.A.E. s-a plâns cu privire la refuzul părții reclamate de a-l reangaja după expirarea contractului de muncă pe perioada determinată deoarece este persoană cu handicap, în condițiile în care alte persoane au fost angajate de reclamat. Petentul beneficia de reducerea vârstei de pensionare potrivit legii privind protecția persoanelor cu handicap însă a lucrat pe perioadă determinată deoarece nu avea stagiul de cotizare complet și împlinirea vârstei de pensionare în vederea trecerii la pensionare pentru limită de vârstă. Partea reclamată a invocat lipsa posturilor vacante precum și inexistența unui post adaptat unei persoane cu handicap. Colegiul a observat însă că petentul a solicitat angajarea pe postul deținut anterior, ceea ce prezumă că acesta era corespunzător nevoilor petentului, având în vedere perioada îndelungată de timp în care acesta l-a ocupat efectiv. Prin hotărârea nr. 77 din 03.02.2009, Colegiul a constatat că deși motivele invocate sunt aparent neutre, acestea nu sunt justificate obiectiv astfel încât, în cauză s-a reținut o discriminare indirectă, s-a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 3 și Art. 6 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

21. Dizabilitate. Respingere dosar de concurs în vederea angajării. M.G.C. s-a plâns cu privire la respingerea dosarului pentru participarea la un concurs de ocupare a unui loc de muncă, pe motivul necorespunderii din punct de vedere medical, deși medicul de familie a eliberat adeverința medicală cu observația „apt clinic”. Petentul a depus la dosar adeverința medicală precum și certificat de handicap. Partea reclamată a susținut că refuzul are la bază lipsa capacității de a face față solicitărilor postului, în speță starea de sănătate necorespunzătoare. Colegiul a observat că din comisia de examinare care a respins dosarul nu făcea parte niciun medic iar competența de a stabili aptitudinea unei persoane de ocupare a unui post nu revenea comisiei cât organelor medicale. Prin hotărârea nr. 345 din 23.06.2009, Colegiul a reținut că din cauza dizabilității, fără a se stabili o legătură directă și obiectivă cu necorespunderea medicală a petentului, petentului i s-a îngrădit dreptul de a participa la concursul pentru ocuparea unui post. Astfel, Colegiul a constatat discriminarea directă, a dispus sancționarea cu avertisment și emiterea unei recomandări părții reclamate. (Art. 2 alin. 1, Art. 7 alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

22. Dizabilitate. Adaptare. Accesibilitate în imobil. A.K. s-a plâns cu privire la faptul că este persoană cu handicap, a obținut acordul favorabil al Primăriei de a se construi o rampă de acces la intrarea în imobilul (n.n. bloc de locuințe) în care locuiește, însă aceasta nu s-a realizat. Construcția rampei a fost condiționată de obținerea acordului tuturor proprietarilor de locuințe din bloc. Asociația de locatari și-a dat acordul pentru rampă însă Primăria a comunicat indicații tehnice cu privire la această construcție iar mulți locatari și-au manifestat nemulțumirea că se va micșora scara de acces. În acest context, rampa nu a mai fost realizată. Prin hotărârea nr. 371 din 02.07.2009, Colegiul a constatat că situația creată a produs consecințe directe în privința petentei, fiindu-i îngreunat accesul la locurile destinate folo-

sinței publice, lipsa unei adaptări rezonabile având rol determinant. Colegiul a constatat discriminarea directă a petentei și a dispus emiterea unei recomandări către partea reclamată. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

23. Dizabilitate. Beneficiu drepturi sociale. Accesibilitate. G.U.P. s-a plâns cu privire la faptul că este persoană cu handicap grav iar partea reclamată refuză să-i plătească indemnizația și bugetul personal complementar prin virament bancar. Petentul a arătat că până în luna decembrie 2008 a primit aceste drepturi prin virament bancar similar pensiei pe care o încasa prin aceeași metodă de plată. Din cauza neplății prin acest mijloc, în perioadele de spitalizare pentru tratament și recuperare nu poate beneficia de drepturile sale. Partea reclamată a arătat că din cauza unor modificări de procedură și o serie de plăți nelegale s-a dispus trecerea la un alt sistem de plată. Petentului i-a fost oferită plata prin mandat sau la casierie. Colegiul a reținut că scopul invocat de partea reclamată, asigurarea ca plata să se facă doar persoanelor îndreptățite este unul legitim, însă metoda aleasă a produs un efect disproporționat asupra persoanelor cu dizabilități, așa cum este și cazul petentului. Prin hotărârea nr. 516 din 29.10.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare indirectă, s-a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment și emiterea unei recomandări părții reclamate. (Art. 2 alin. 3 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

24. Dizabilitate. Educație. Excludere. L.I.D. s-a plâns cu privire la atitudinea cadrului didactic și al părinților față de copilul său minor, elevă în clasa I, persoană cu dizabilități. Deși nu s-au înregistrat obiecții la înscrierea la școală, după o săptămână de la începerea cursurilor, în urma unei ședințe cu părinții, învățătoarea elevei și directoarea școlii au cerut petentei să își retragă copilul de la școală deoarece părinții copiilor nu o acceptă. În acest sens, cadrele didactice au inițiat o acțiune de strângere de semnături. Colegiul a considerat că prin atitudinea manifestată față de situația elevului minor s-a creat un cadru intimidant și degradant ce a avut ca motiv handicapul de care suferă. Prin hotărârea nr. 101 din 17.02.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare directă, a dispus sancționarea contravențională a cadrului didactic cu amendă în cuantum de 600 lei, sancționarea cu avertisment a directorului școlii și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin.1, Art. 2 alin.4 și alin.5, Art. 11 alin.1 și 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Discriminare pe criteriul de „Infectare HIV”

25. Servicii medicale. Eliberare acte. Condiții nejustificate. Fundația „Alături de voi” s-a plâns cu privire la refuzul medicului de a elibera un document care atestă luarea în evidență a unei studente ca persoană cu boli cronice. Documentul era necesar pentru dosarul de solicitare a unui loc de cazare în căminul studențesc. Refuzul a fost justificat de faptul că eliberarea actului ar presupune asumarea unui risc din partea medicului deoarece cazarea se face în camere cu mai multe persoane. De asemenea, eliberarea s-a condiționată de confirmarea scrisă a unui alt medic, infecționist, pentru constatarea lipsei riscului de infectare. Deși refuzul avea în vedere invocarea protejării sănătății unor terțe persoane, Colegiul CNCD a considerat că acesta nu este justificat obiectiv și rezonabil, în raport cu situația medicală a

studentei. Prin hotărârea nr. 609 din 16.11.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment. (Art. 2 alin. 1 și Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

26. Educație. Activități extrașcolare. Excludere. D.G.A.S.P.C. și Fundația „Health Aid Romania” s-au plâns cu privire la situația unei eleve refuzate pentru participarea la excursia școlară organizată de clasă. Cadrele didactice au solicitat scrisoare medicală din care să reiasă că este aptă să participe la excursie. În urma prezentării acestui act, eleva a fost refuzată având în vedere că în tabelul elevilor înscriși pentru excursie se preciza în dreptul acesteia: „sub stricta răspundere a cadrului didactic însoțitor”. Având în vedere că nu s-a asigurat un însoțitor, s-a considerat că este în interesul elevei să nu participe la excursie. Colegiul a considerat că motivele invocate nu pot fi reținute ca fiind justificate obiectiv, iar soluția adoptată nu a fost proporțională cu starea medicală a elevei. Prin hotărârea cu nr. 671 din 26.11.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare indirectă și a dispus emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 3 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

27. Drepturi sociale. Condiții. Confidențialitate diagnostic. Asociația ARAS s-a plâns cu privire la procedura pentru admiterea în centrele de asistență și îngrijire a persoanelor infectate HIV. Petenta a arătat că între actele necesare în vederea obținerii beneficiului serviciilor medicale și sociale, se solicită testul HIV, ceea ce este de natură a nu asigura confidențialitatea diagnosticului medical. Părțile reclamate au arătat că în vederea internării în centre specializate, comisiile pot solicita efectuarea unor investigații privind starea de sănătate. De asemenea, au arătat că deși formularele conțin date standardizate, personalul medical și funcționarii publici au obligația de a păstra confidențialitatea datelor. Colegiul a constatat că publicarea condiției testului HIV poate conduce la neasigurarea confidențialității și crearea unui tratament diferit, descurajând persoanele infectate HIV să acceseze aceste servicii sociale. Prin hotărârea nr. 93 din 17.02.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus emiterea unei recomandări (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Discriminare pe criteriul de „Categorie socială și socio-profesională”

28. Proprietar imobil zona unică. Servicii publice. Sisteme de energie termică. K.G. s-a plâns cu privire la refuzul aprobării de deconectare de la sistemul centralizat de încălzire și permiterea montării unui sistem individual de încălzire și preparare a apei calde menajere. Refuzul a fost justificat de faptul că imobilul este situat în zona unitară de încălzire. Totuși, petenta a arătat că din 40 de apartamente doar 19 nu au centrale termice proprii. Colegiul a reținut că la adoptarea strategiei de alimentare cu căldură nu s-a ținut cont de situațiile diferite în care se află proprietarii de imobile cu privire la diferitele sisteme de energie termică folosite, astfel încât prin principiul „o clădire - un singur sistem de asigurare cu energie termică” a produs în practică efecte discriminatorii. Prin hotărârea nr. 98 din 17.02.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare directă, a dispus sancționarea

părții reclamate cu avertisment și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 1, Art. 10 lit. h din O.G. nr. 137/2000 republicată)

29. Proprietar imobil zona unică. Servicii publice. Sisteme de energie termică. M.I. s-a plâns cu privire la aceleași aspecte. Prin hotărârea nr. 274 din 28.04.2009, Colegiul a constatat din nou că aspectele sesizate constituie discriminare directă, a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 1, Art. 10 lit. h din O.G. nr. 137/2000 republicată)

30. Funcție publică. Respingere dosar de participare concurs rezidențiat. E.S.G. s-a plâns cu privire la refuzul de a i se permite participarea la concursul de rezidențiat având în vedere că exercită o funcție publică, cu toate că îndeplinește condițiile de participare. Părțile reclamate au arătat că respingerea dosarului s-a făcut în condițiile legii privind reforma în sănătate. Colegiul a constatat din susținerile părților că refuzul dosarului îl constituie prevederile legale însă din analiza actului normativ indicat nu a rezultat o astfel de limitare. Pe de altă parte, excluderea posibilității de participare la concurs nu a fost justificată obiectiv având în vedere că în cazul în care petentul ar fi trecut examenul de rezidențiat, ar fi avut la îndemână un drept de opțiune între a exercita funcția publică sau rezidențiatul. Or, prezentarea demisiei în vederea participării la concurs reprezintă o metoda disproporționată în raport cu scopul urmărit. Prin hotărârea nr. 7 din 08.01.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare directă, a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment și emiterea unei recomandări. (Art. 2 alin. 1 și alin. 4, Art. 6 lit. d și Art. 11 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

31. Cadru didactic. Drepturi salariale. Neacordare tichete cadou. D.I. și D.L., cadre didactice, s-au plâns cu privire la faptul că nu au primit tichetele cadou pe motivul apartenenței sindicale. Petenții au făcut parte dintr-un sindicat iar ulterior au decis afilierea la un alt sindicat din domeniul de activitate. Ca urmare acestei opțiuni au arătat că nu au primit tichetele cadou acordate altor colegi. Colegiul a constatat că acordarea tichetelor cadou s-a făcut pentru toți salariații cu excepția petenților. Deși toți salariații se aflau în situație similară și beneficiau de tichetele cadou, petenții au fost tratați diferit. Prin hotărârea nr. 193 din 31.03.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare directă și a dispus emiterea unei recomandări către partea reclamată. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000)

Discriminare pe criteriul de Sex (Gen)

32. Sex. Drepturi salariale. Sistem netransparent de majorări salariale. B.C.D. s-a plâns cu privire la neîndeplinirea obligațiilor angajatorului în cadrul raporturilor de muncă și sistemul de acordare a majorărilor salariale către angajați. Reprezentanții părții reclamate au arătat că salariile angajaților s-au mărit în funcție de vechimea și contribuția lor la bunul mers al societății însă nu s-au mărit salariile tuturor angajaților. Spre exemplu, în cazul unui departament unde lucrau 3 bărbați și 3 femei, s-a mărit doar salariul femeilor iar petentul care lucra în acel departament

nu a primit majorare salarială pentru că era proaspăt angajat. Colegiul a luat act de jurisprudență Curții Europene de Justiție care arată că într-o situație în care mecanismul de majorare salarială este lipsit de orice transparență, angajatorul are obligația de a indica criteriile de majorare, în caz contrar putându-se reține efecte discriminatorii. În cazul sesizat, Colegiul a reținut că sistemul angajatorului, dimpotrivă, creează premisele unor diferențieri fără justificări obiective, fiind acordat aleatoriu. Prin hotărârea nr. 292 din 14.05.2009, Colegiul a constatat că susținerile părților sunt de natură să inducă prezumții de tratament diferit ce permit a se presupune că majorarea salariilor s-a realizat, aparent, pe baza unor criterii nejustificate obiectiv. De asemenea, s-a dispus emiterea unei recomandări părții reclamante. (Art. 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

33. Sex. Afirmatii cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Centrul FILIA s-a plâns cu privire la declarațiile publice ale părții reclamante M.T. vizând influența sexului persoanei asupra deciziilor sale, în anumite perioade ale lunii. Cu referire la femei, reclamata a arătat că „trei zile pe lună sunt cumplite, pentru că în acele zile nu judeci normal. Dacă trebuie să iei o decizie în perioada când ești la ciclu este groaznic (...)” Între altele, a adăugat: „Eu am numai directoare și nu le las în perioadele astea, în care explodează hormonii, să facă contracte pe bani”. Partea reclamantă a considerat că prin afirmațiile făcute reprezintă o opinie personală și o manifestare a dreptului la libertatea de exprimare. Nu s-au produs discriminări în ceea ce privește angajatele companiei, anexând în acest sens declarații ale directoarelor din cadrul firmei. De asemenea nu se poate permite o generalizare asupra întregii categorii a femeilor pornindu-se de la presupusa discriminare împotriva a trei persoane. Colegiul a reținut că afirmațiile supuse analizei chiar dacă nu au urmărit, au produs un efect de atingere a demnității personale a femeilor active în viața economică, respectiv o atmosferă umilitoare, pe baza criteriului de sex iar acestea nu fac decât să întărească stereotipurile cu privire la locul și rolul femeii în viața publică. Prin hotărârea nr. 277 din 28.04.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea părții reclamante cu avertisment. (Art. 2 alin. 1 și Art. 15 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

34. Sex. Afirmatii cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. Centrul FILIA s-a plâns cu privire la declarațiile publice ale părții reclamante S.N. vizând rolul tinerei femei politician: „pentru femeile tinere care doresc să devină senator sau deputat altceva pe lume nu mai există, nu au loc să facă copii, se gândesc să fie parlamentari, senatori și așa mai departe”. Între altele se precizează că „fără discuție”, în politică trebuie să fie „câteva” femei, dar și acestea să fie „mai în vârstă, nu să facă carieră politică”. Reclamatul a arătat că afirmațiile sale nu constituie discriminare și nu conțin o intenție discriminatorie, reprezintă o opinie întâmplătoare, într-o discuție telefonică lejeră și nu reprezintă un crez, o deviză sau un program politic. A încercat să facă doar o ilustrare a lipsei de preocupare pentru întemeierea unei familii. Prin hotărârea nr. 59 din 03.02.2009, majoritatea Colegiului a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare și a dispus emiterea unei recomandări părții reclamante. A reținut în acest sens că problematica implicării femeilor în viața politică nu reprezintă un subiect controversat, ci un subiect actual pe agenda politicilor sociale din cadrul Uniunii Europene iar afirmațiile în cauză aduc atingere demnității femeilor active în viața publică și politică. (Art. 2 alin. 1 și alin. 3 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Discriminare pe criteriul de „Sarcină” (Graviditate)

35. **Sarcina/Graviditate. Raporturi de muncă. Desfacerea contractului de muncă.** T.D. s-a plâns cu privire la desfacerea contractului de muncă din cauza stării de graviditate. Petenta a arătat că în urma comunicării către angajator că este însărcinată aceasta i s-a pus în vedere că firma nu mai are nevoie de serviciile sale, cerându-i-se demisia. Având în vedere refuzul petentei de a demisiona, firma i-a desfăcut contractul de muncă din motive imputabile salariatului, în speță încălcarea regulamentului de ordine interioară. Compania a susținut că desfacerea contractului de muncă nu are nicio legătură cu starea de graviditate iar motivele sunt strict legate de neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu. Reținând susținerile părților, Colegiul a constatat că, din documentele prezentate, nu a rezultat că tratamentul aplicabil petentei a fost străin de starea de graviditate. Dimpotrivă, de la momentul anunțării sarcinii, salariața a fost supusă unui tratament diferențiat față de ceilalți salariați. Prin hotărârea nr. 355 din 23.06.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare directă și a dispus sancționarea contravențională cu amendă în cuantum de 4.000 lei părții reclamate. (Art. 2 alin. 1 și alin. 5, Art. 6 lit. a din O.G. nr. 137/2000 republicată)

36. **Sarcina/Graviditate. Raporturi de muncă. Neîncheiere contract de muncă.** S.E.L. s-a plâns cu privire la desființarea postului pe care îl ocupa fiind în stare de graviditate. Petenta a anunțat șeful său că este însărcinată iar ulterior acesta i-a transmis că postul pe care lucrează urmează a fi desființat din cauza problemelor financiare ale societății. Colegiul a reținut că partea reclamată a oferit tuturor salariaților posibilitatea încheierii unui nou contract de muncă la o altă firmă deținută de aceasta, cu excepția petentei. Astfel, motivul aparent neutru al problemelor financiare ce au generat dizolvarea firmei, a condus la desfacerea și neîncheierea unui nou contract de muncă doar în cazul petentei spre deosebire de ceilalți salariați, cărora le-au fost încheiate contracte de muncă. Prin hotărârea nr. 155 din 17.03.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare indirectă și a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment. (art. 2 alin. 3 și art. 6 lit. a din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Discriminare pe criteriul de „Religie sau Convingeri”

37. **Convingere. Raporturi de muncă. Relații ierarhice. Obligații.** T.A.M. s-a plâns cu privire la neacordarea concediului de odihnă, trecerea ca absentă ziua de lucru precum și solicitarea de completare a unor rapoarte suplimentare de activitate spre deosebire de alți colegi care nu au fost tratați într-o manieră similară. Motivul acestui tratament l-a constituit faptul că petenta a divulgat presei informații interne ale angajatorului. Reclamatul nu a prezentat nicio justificare cu privire la aspectele invocate limitându-se a preciza că petenta are o relație de concubinaj cu un alt salariat, că este cercetată și condamnată de instanțele de ju-

decată. În lipsa unor justificări obiective din partea reclamatului, Colegiul a reținut că aspectele sesizate au fost de natură să creeze un cadru intimidant și ostil față de petentă. Prin hotărârea nr. 186 din 31.03.2009, s-a constatat hărțuirea acesteia și s-a dispus sancționarea contravențională a părții reclamate cu amendă în cuantum de 600 lei. (Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

38. Convingere. Raporturi de muncă. Evaluare profesională. Refuz. A.V. s-a plâns cu privire la neacordarea fișei de evaluare profesională din cauza opțiunilor sale politice. Petenta consideră că a fost tratată diferit față de ceilalți salariați, fiind împreună cu un alt coleg, singurii care nu au primit fișa de evaluare profesională, în condițiile în care aceștia au o altă opțiune politică decât ceilalți salariați. Partea reclamată nu a prezentat justificări cu referire la situația imputată. Contractul colectiv de muncă aplicabil angajatorului prevedea obligații specifice cu privire la evaluare. În aceste condiții, Colegiul a constatat existența unui tratament diferențiat aplicabil petentei față de ceilalți salariați, cu care se afla în raport de comparabilitate. Prin hotărârea nr. 356 din 25.06.2009 s-a constatat că faptele sesizate constituie discriminare directă și s-a dispus emiterea unei recomandări părții reclamate. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

39. Convingere. Afirmatii cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. P.H. s-a plâns cu privire la declarațiile făcute de A.F. vizând convingerile sale religioase. Petentul a arătat că, în cadrul unei intervenții televizate, prin declarațiile sale, între altele, partea reclamată a făcut o asociere directă între membrii unui cult religios recunoscut în România și persoane care săvârșesc infracțiuni, considerând că „nu ne putem lăsa conduși de penticostali, hoți și infractori”. Petentul a arătat că CNA a sancționat postul de televiziune cu amendă. Colegiul a considerat că afirmațiile părții reclamate au avut un efect discriminatoriu aducând atingere demnității personale. Prin hotărârea nr. 673 din 26.11.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment. (Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

40. Convingeri. Condiții de angajare post de administrator afacere. Asociația Umanistă s-a plâns cu privire la publicarea unui anunț de angajare pentru ocuparea postului de administrator la o pensiune, ce cuprinde printre condiții: „om cu frică de Dumnezeu”. Prin hotărârea nr. 418 din 18.08.2009, Colegiul a considerat că sintagma utilizată poate fi privită în sens coroborat corectitudinii, respectiv onestității iar o cerință de probitate corelativ unui post ce presupune gestionarea și administrarea patrimoniului, ce implică încrederea între angajat și angajator este o cerință obiectivă atât timp cât nu induce distincții între persoane aflate în situații comparabile. Pe de altă parte, în măsura în care o astfel de condiție ar implica în fapt aplicarea de către angajator a unui proces de selecție, pe baza unor criterii de apreciere pur subiective, ce ar conduce la eliminarea unor candidați ori la refuzarea acestora din cauza convingerilor religioase sau filozofice, ar intra sub incidența prevederilor Art. 2 alin. 3 din O.G. nr. 137/2000 republicată. În cauză nu s-au reținut astfel de diferențieri. În cursul soluționării plângerii, angajatorul a modificat anunțul de angajare.

41. **Convingeri. Exercitare mandat reprezentant ales.** C.N. și alții s-au plâns cu privire la faptul că ulterior participării la alegeri și obținerii mandatelor prin actele doveditoare emise de Biroul Electoral de Circumscripție, în cadrul ședinței Consiliului local, din cauza orientărilor politice diferite, respectiv a apartenenței etnice, mandatele acestora au fost respinse prin votul consilierilor locali aparținând majorității. Colegiul a reținut că nevalidarea mandatelor celor 5 petenți aflați în situație analoagă cu restul de 10 consilieri constituie o diferențiere ce a avut la bază orientarea politică diferită. De asemenea, a reținut că instanțele de judecată au desființat hotărârea consiliului local de nevalidare. Prin hotărârea nr. 332 din 04.06.2009, Colegiul a reținut că aspectele sesizate constituie discriminare directă și a dispus sancționarea contravențională părților reclamate cu amendă în cuantum de 600 lei (Art. 2 alin. 1 și alin. 4, Art. 10 lit. h din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Discriminare pe criterii de „Limba”

42. **Limba maghiară. Acces la informații publice. Restricții.** D.T. s-a plâns cu privire la faptul că pagina oficială de internet a comunei Sântimbru (jud. Harghita), vizând în principal Primăria și Consiliul local, nu cuprindea informații în limba română, acestea fiind prezentate exclusiv în limba maghiară. Partea reclamată a arătat că potrivit datelor statistice, în comună nu sunt cetățeni de etnie română și nu avea cunoștință de faptul că informațiile erau citite și de alți cetățeni în afara celor din comunitate. De asemenea, au arătat că hotărârile consiliului local erau publicate în limba română. Colegiul a considerat că argumentele părții reclamate nu pot fi considerate ca fiind justificate rezonabil. Prin Hotărârea nr. 346 din 23.06.2009 a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus emiterea unei recomandări pentru partea reclamată. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

43. **Limba maghiară. Acces în formații publice. Restricții.** O situație similară a fost sesizată într-o altă cauză cu privire la pagina de internet a comunei Siculeni (jud. Harghita). Ulterior sesizării, partea reclamată a actualizat site-ul, a publicat în limba română hotărârile consiliului local și procesele verbale ale ședințelor. Prin Hotărârea nr. 644 din 24.11.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus emiterea unei recomandări părții reclamate. (Art. 2 alin. 1 și alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 republicată).

44. **Limba maghiară. Condiții de angajare la ocuparea funcției publice.** D.T. s-a plâns cu privire la impunerea condiției de cunoaștere a limbii maghiare pentru ocuparea postului de director adjunct al Direcției de Evidență a Persoanelor. În condițiile în care atribuțiile esențiale ale funcției publice nu presupun activități de relații cu publicul, Colegiul a reținut că justificarea invocată de partea reclamată nu este rezonabilă în raport cu scopul și natura postului. Prin Hotărârea nr. 347 din 23.06.2009, Colegiul a reținut că aspectele sesizate constituie discriminare și a dispus emiterea unei recomandări către partea reclamată. (Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Discriminare pe criteriul de „Orientare sexuală”

45. Orientare sexuală. Afirmații cu caracter discriminatoriu. Demnitate personală. V.L.C. s-a plâns cu privire la declarațiile făcute împotriva sa de o persoană cu referire directă la orientarea sa sexuală. Incidentul sesizat se referea la faptul că petentul a fost alergat de reclamat iar acesta din urmă a adresat cuvinte jignitoare precum: „poponar, pușcăriaș, căcat bolnav”. Colegiul a considerat că aspectele sesizate constituie un comportament manifestat din cauza orientării sexuale a petentului ce a avut ca scop crearea unui cadru intimidant, ostil și ofensiv. Prin hotărârea nr. 598 din 26.11.2009, Colegiul a constatat că faptele analizate constituie hărțuire și a dispus sancționarea părții reclamate, contravențional, cu o amendă în cuantum de 500 lei. (Art. 2 alin. 4 și Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

I.G. s-a plâns cu privire la declarații făcute cu privire la orientarea sa sexuală. Acesta a arătat că partea reclamată i-a adresat în repetate rânduri expresii precum: „homosexual, poponar, bulangiu”. Colegiul a analizat aspectele sesizate în contextul hărțuirii reglementate în Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată. La dosar nu s-au putut reține mijloace probatorii în susținerea afirmațiilor imputate, iar cauza a fost clasată.

Discriminare pe bază de „Orice alt criteriu”

46. Servicii medicale. Demnitate personală. F.E.C. s-a plâns cu privire la faptul că în urma unei plângeri pentru malpraxis medical față de copilul său minor, s-a emis o adresă internă comunicată membrilor Colegiului medicilor din O., prin care se comunică datele personale de identificare ale petentului, se arată că acesta „e hotărât să se îmbogățească pe seama medicilor dentiști” și în consecință se pune în vedere membrilor „să fiți foarte atenți și să vă modificați comportamentul față de acesta în scopul protejării personale. Insistăm pe un comportament cât mai vigilent în acesta situație”. Colegiul CNCD a considerat că faptele sesizate pun în discuție crearea unui cadru intimidant și degradant față de situația petentului ce viza în primă instanță sănătatea copilului minor. Prin hotărârea nr. 595 din 24.11.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare și a dispus emiterea unei recomandări pentru partea reclamată. (Art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

47. Raporturi de muncă. Desfacerea contractului de muncă. D.N. s-a plâns cu privire la încetarea contractului individual de muncă. Acesta a invocat presiunile exercitate în vederea semnării unui acord de încetare, justificat de companie prin faptul că între el și directorul firmei nu există „chimie”. Astfel, deși nu există reproșuri în ceea ce privește activitatea profesională, colaborarea nu mai poate continua. Firma reclamată a susținut că încetarea contractului s-a datorat reorganizării activităților și restructurării posturilor, la momentul respectiv nedisponând de un loc de muncă vacant corespunzător cu pregătirea profesională a petentului. Totuși, analizând cazul salariaților aflați în aceeași poziție cu petentul, Colegiul a reținut că doar în privința acestuia din urmă s-au dispus anumite măsuri spre deose-

bire de ceilalți salariați. Astfel, petentul a fost supus unui tratament mai puțin favorabil decât o altă persoană aflată într-o situație comparabilă. Prin hotărârea nr. 358 din 25.06.2009, Colegiul a constatat că faptele sesizate constituie discriminare directă și s-a dispus sancționarea părții reclamate cu avertisment.

48. Caracteristici fizice. Condiții de angajare. CNCD s-a autosesizat cu privire la faptul că o companie având ca domeniu de activitate pază, protecția și monitorizarea, a publicat un anunț de angajare pentru postul de șef zonal, prin care s-a solicitat în mod expres condiția „aspect fizic plăcut”. Compania nu a prezentat niciun fel de justificare pentru impunerea unei asemenea condiții. În raport cu domeniul de activitate al firmei și anunțul formulat, Colegiul a reținut că acesta poate fi de natură să descurajeze în mod serios anumiți candidați pentru a își depune dosarul de concurs. De asemenea, în măsura în care anumite persoane își prezintă candidatura pentru un astfel de post însă pe baza caracteristicilor fizice sunt respinse de le procesul de selecție, se pune în discuție un tratament diferențiat. Prin hotărârea nr. 429 din 18.08.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate pun în discuție o discriminare indirectă, a dispus sancționarea cu avertisment precum și emiterea unei recomandări către partea reclamată. (Art. 2 alin. 3 și alin. 4, Art. 7 alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

49. Caracteristici fizice și înălțime. Condiții de angajare. CNCD s-a autosesizat cu privire la faptul că o companie a publicat un anunț de angajare ca promotor prin care s-a solicitat în mod expres condiția „înălțimii peste 1,65 m și aspect fizic plăcut”. Compania a arătat că a formulat cerințe profesionale ce urmăreau prestanță, seriozitate, credibilitate și capacitate de persuasiune. De asemenea, o persoană neîngrijită cu o prezență dezagreabilă nu ar putea să îndeplinească corespunzător activitățile iar criteriul de înălțime a avut în vedere că angajatul urma să manevreze standuri publicitare masive. Însăși compania a admis formularea neadecvată a condiției „aspect fizic plăcut” având în vedere că urmăreau angajarea unor persoane îngrijite. În ceea ce privește criteriul de înălțime, Colegiul a considerat că acesta este disproporționată în raport cu scopul urmărit de angajator (capacitatea fizică de a muta panouri) deoarece putea să testeze abilitățile candidaților de a manevra anumite standuri fără a impune un criteriu de înălțime. Prin hotărârea nr. 395 din 22.07.2009, Colegiul a constatat că aspectele sesizate constituie discriminare indirectă (în ceea ce privește aspectul fizic plăcut), discriminare directă (pe baza criteriului de înălțime) și a dispus emiterea unei recomandări față de partea reclamată. (Art. 2 alin. 3, Art. 2 alin. 1, Art. 7 alin. 2 din O.G. nr. 137/2000 republicată)

Capitolul 6

Respectarea principiului nediscriminării în România: concluzii privind cazurile din anul 2009

Plângerile adresate Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și hotărârile Colegiului de constatare a tratamentului diferențiat din anul 2009 indică aspecte relevante în ceea ce privește preîntâmpinarea încălcării principiului nediscriminării în România.

Persoanele aparținând comunității Rome

- Deși în anul 2009 numărul plângerilor și situațiilor de **segregare în educație** a copiilor romi au scăzut în raport cu situația înregistrată în anul 2008, sunt necesare în continuare **eforturi consistente** pentru implementarea Ordinului Ministerului Educației nr. 1540 din 19 iulie 2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi.
- **Accesul la bunuri și servicii** destinate publicului larg a continuat să constituie o **problemă de discriminare** în anul 2009 pentru persoanele aparținând comunității rome.
- Rapoartele Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale arată că în România, **romii sunt cei mai dezavantajați** în comparație cu alte grupuri etnice, în ceea ce privește **accesul la utilități publice**.
- În unele cazuri, **desființarea posturilor** de expert local pentru problemele romilor, deși prevăzute ca un instrument de eficientizare a conlucrării dintre autoritățile locale și comunitățile de romi în politica guvernamentală, au produs **consecințe discriminatorii**.
- Problema **hărțuirii prin limbaj și comportament** la adresa persoanelor de etnie romă dar și a comunității în ansamblu **a continuat** să fie supusă atenției CNCD, cele mai multe fapte de discriminare la adresa romilor având ca obiect atingerea demnității personale.
- Este **important a reitera** că orice persoană aparținând unei minorități naționale are **dreptul de a alege în mod liber de a fi tratată sau nu ca atare**. „Posibilitatea de a se recunoaște sau nu în denumirea adoptată pentru a desemna minoritatea constituie unul din aspectele esențiale a acestui drept” (Art. 3 din Convenția Cadru privind protecția minorităților naționale, ratificată de România prin legea nr. 33/1995)

Persoanele aparținând comunității evreiești, maghiare sau românești

- În anul 2009 CNCD a fost sesizat și a constatat situații ce au pus în evidență utilizarea unui **limbaj discriminatoriu** la adresa comunității evreiești, atât în raport cu desemnarea persoanelor ce aparțin comunității („jidani”) cât și în raport de blamarea sau culpabilizarea nejustificată a acesteia.
- De altfel, Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale a arătat că în România s-au **raportat acte cu caracter antisemit** variind de la **vandalism** împotriva proprietăților și bunurilor la **publicarea unor articole, cărți sau declarații publice antisemite**.
- **Accesul la educație** al elevilor aparținând comunității maghiare a fost în unele cazuri afectat. Deși în cazuri izolate, în ciuda intervenției Ministerului Educației, la nivel local, planurile de școlarizare s-au **realizat disproporționat**, ceea ce a fost de natură să afecteze atât **elevii** cât și **cadrele didactice** din clasele cu predare în limba maghiară.
- **Publicarea informațiilor de interes public** de către autoritățile locale doar în limba maghiară și **impunerea condiției cunoașterii limbii maghiare** la angajare a ridicat probleme de **discriminare** a persoanelor aparținând comunităților românești. Soluțiile CNCD și ale instanțelor de judecată au arătat că solicitarea condiției anterior amintită la angajare trebuie să se justifice obiectiv de un scop legitim; justificarea obiectivă a utilizării limbii materne în administrația publică locală se poate constata în cazul funcționarilor care au activități cu publicul, în caz contrar fiind de natură a genera efecte discriminatorii pentru cei care nu cunosc limba minoritară în cauză.

Persoanele cu dizabilități

- Persoanele cu dizabilități au continuat să se confrunte cu fenomenul discriminării, constituind **cea de-a doua categorie de persoane discriminate**, cel puțin așa cum rezultă din totalul hotărârilor de constatare adoptate de Colegiu în anul 2009.
- Constatarea faptelor de discriminare s-a produs **cu prevalență** în domeniul **raporturilor de muncă**. Situațiile de discriminare au variat de la desfacerea contractului de muncă, refuzul reangajării, respingerea dosarului de concurs pentru ocuparea postului, la neadaptarea rezonabilă a locului de muncă.
- **Neasigurarea accesibilității** persoanelor cu dizabilități a constituit un alt aspect al discriminării, atât în ceea ce privește instituțiile publice, imobilele de locuință dar și accesul la beneficiul drepturilor sociale (de exemplu asigurarea indemnizațiilor printr-un singur sistem de plată ce omite însă cazul particular persoanelor nedeplasabile).

Persoanele infectate HIV

- Fenomenul discriminării a adus atingere grupurilor vulnerabile între care se află și persoanele infectate HIV. În anul 2009 **dificultățile** întâmpinate și sesizate CNCD au fost **similare** celor din **anul anterior: păstrarea confidențialității datelor personale și accesul la servicii medicale**.
- În anul 2009 au fost **constatate** situații de discriminare ce au pus în evidență **procedurile neconforme** utilizate în vederea **accesării beneficiilor sociale sau a altor servicii publice**, deoarece nu asigurau confidențialitatea diagnosticului medical.
- Probleme de discriminare au fost constatate și în ceea ce privește **situația copiilor infectați HIV**, în desfășurarea **procesului educațional**, ce au avut ca efect marginalizarea acestora. Trebuie precizat că **aspecte similare** de discriminare în educație s-au manifestat și împotriva **copiilor cu dizabilități**.

Egalitatea dintre femei și bărbați

- Aspectele constatate în anul 2009 în ceea ce privește tratamentul diferențiat pe bază de sex au valențe extrem de **serioase**. **Raporturile de muncă** au constituit domeniul de manifestare al discriminării, în mod special **desfacerea contractului** de muncă din cauza **stării de graviditate** sau **neîncheierea unui nou contract** de muncă din aceleași motive.
- **Sistemul de majorări salariale** în mediul privat, a fost considerat discriminatoriu, în condițiile în care mecanismul de majorări a fost total **netransparent**, cu un impact disproporționat asupra angajaților de **sex masculin**.
- Pe de altă parte, deși izolat, s-a constatat **persistența limbajului** discriminatoriu la adresa femeii în spațiul public.

Convingeri/Opinii

- În anul 2009 discriminarea pe baza convingerilor sau a opiniilor a fost constatată, în mod particular, în **domeniul raporturilor de muncă**. **Opinia politică sau de altă natură** a determinat neacordarea și neefectuarea **evaluării profesionale** ori tratarea diferențiată la **locul de muncă** și, în ultimă instanță, **nevalidarea mandatului de reprezentant ales**, prin intermediul votului de respingere a majorității cu orientare politică diferită.
- Aceste cazuri au evidențiat faptul că raporturile de muncă pot fi afectate inclusiv de convingerile sau orientarea politică diferită a angajaților.

Orientare sexuală

● Problema **hărțuirii prin limbaj și comportament** la adresa persoanelor cu o altă orientare sexuală a **continuat** să fie supusă atenției fiind constatată, în mod special, în raport cu atingerea adusă demnității personale prin referințele discriminatorii imputate acestora.

Alte criterii

● Domeniul muncii a fost, cu precădere, mediul în care s-a manifestat discriminarea, atât pe **baza criteriilor explicit** prevăzute de art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 dar și pe baza **unor criterii** care, nefiind **specificate**, constituie, în aceeași măsură, fapte de discriminare. Este cazul unor situații precum respingerea dosarului de participare la concursul de rezidențiat pe motivul deținerii unei **funcții publice**, neacordarea unor drepturi salariale din cauza apartenenței **sindicale**, desfacerea contractului de muncă din cauza **antipatiei**, condiții de angajare cu „**aspect fizic plăcut**”, „**înălțime**” în situația în care aceste restricții nu au putut fi justificate obiectiv pentru atingerea unui scop legitim.

Capitolul 7

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în presa scrisă

În perioada ianuarie-decembrie 2009 regăsim în presa scrisă centrală 49 de articole care au făcut referire directă la activitatea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. În urma monitorizării a 13 publicații (*Adevărul*, *Cotidianul*, *Cronica Română*, *Jurnalul Național*, *Pro Sport*, *Curentul*, *Evenimentul Zilei*, *Gândul*, *Gardianul*, *Gazeta Sporturilor*, *Libertatea*, *România Liberă*, *Ziua*) s-a constatat menținerea interesului acestora pentru două cazuri de discriminare mediatizate în anul anterior, în care fuseseră implicați președintele Traian Băsescu și Ministrul de Externe de la acea dată, Adrian Cioroianu.

● Aceste cazuri au fost reluate în contextul publicării raportului Amnesty International pe anul 2008. Astfel, autorii raportului au calificat drept inadmisibilă formularea „țigancă împuțită”, adresată de către Președinte unei jurnaliste, precum și soluția lui Adrian Cioroianu de a-i trimite în deșert „pe toți cei care pătează imaginea țării”, declarație care viza în mod direct minoritatea romă. Folosindu-se de cazurile în care au fost implicați cei doi politicieni, raportul a atras atenția asupra nivelului la care continuă să se manifeste atitudinile discriminatorii în România.

● Un număr ridicat de articole (19 dintr-un total de 49), care conțineau trimiteri directe la CNCD, au ca subiect principal minoritatea romă. O dovadă a interesului manifestat de către presa scrisă față de problematica romilor o constituie campania desfășurată de către Jurnalul Național „Cuvântul rom este neologism”. Aceasta a oferit autorităților (printre care s-a numărat și CNCD), precum și întregii societăți, posibilitatea de a-și face cunoscut punctul de vedere cu privire la utilizarea sintagmei „țigan” sau ”rom”.

● În cadrul articolelor care au făcut trimitere la CNCD au existat 34 mențiuni cu privire la **Președintele instituției**. O parte importantă dintre acestea au apărut în luna iunie, ca urmare a deciziei Președintelui CNCD de a solicita UEFA să sancționeze cluburile de fotbal Steaua București și Ujpest, ca urmare a manifestărilor rasiste și xenofobe ale suporterilor. Pe parcursul disputării meciului, suporterii steliști au afișat un banner care conținea un mesaj ofensator la adresa poporului maghiar. La rândul lor, susținătorii lui Ujpest au fost acuzați de rasism, întrucât i-au numit pe români, în sens peiorativ, „țigani”.

● De asemenea, presa scrisă a precizat poziția Președintelui cu privire la petițiile depuse la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării de către Asociația T.A.T.A.,

asociație care atrăgea atenția asupra nerespectării egalității în drepturi între părinți. Una dintre petițiile depuse de către Asociația T.A.T.A. a condus la sancționarea de către CNCD a managerului Spitalului „Grigore Alexandrescu”, întrucât tații nu aveau dreptul de a rămâne alături de copilul bolnav.

A existat un număr de 32 referiri cu privire la activitatea Colegiului director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. O parte dintre acestea au apărut în contextul deciziei Colegiului Director de a se autosesiza ca urmare a declarațiilor (din octombrie 2009) cu tentă rasistă ale patronului clubului Steaua București, Gigi Becali. Acesta i-a numit pe suporterii și pe patronul echipei Rapid București, „țigani”.

● Alte referiri au fost determinate de apelul lansat de către Colegiul director către formatorii de opinie, cu scopul de a-i conștientiza în privința rolului pe care îl au în construirea unui climat tolerant în România.

În perioada ianuarie-decembrie 2009, au existat 84 referințe cu privire Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, un eveniment căruia presa i-a acordat o mare atenție, constituindu-l prezentarea sondajului de opinie realizat de către INSOMAR, la solicitarea CNCD. Conform sondajului realizat pe un eșantion de 1201 de persoane, categoriile supuse cel mai frecvent unor atitudini discriminatorii sunt romii, persoanele infectate cu HIV-SIDA, cele cu dizabilități și cele cu o altă orientare sexuală.

● O creștere a frecvenței referirilor la CNCD, comparativ cu întregul an 2009, se constată pe fondul desfășurării Paradei Gay, din luna mai, precum și în contextul exprimării poziției instituției în cazul deciziei discriminatorii care i-a aparținut Ministrului de Finanțe, A. Videanu. Printr-un ordin ministerial, acesta a stabilit noi criterii care vizau acordarea dreptului la tratament în străinătate pentru pacienții români. Noile criterii au avut un caracter discriminatoriu la adresa vârstnicilor.

● Majoritatea articolelor care au făcut referire la CNCD s-au limitat să prezinte activitatea instituției într-o notă neutră, fără a se pronunța cu privire la utilitatea acesteia.

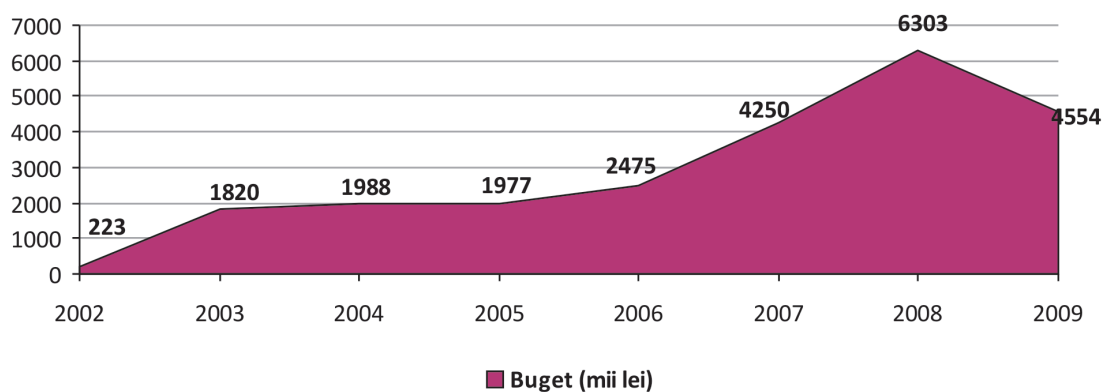
Capitolul 8

Cheltuieli bugetare, date de ordin logistic și financiar

Execuția bugetară pe anul 2009 a fost de 98,01% și este prezentată în următorul tabel:

Denumire indicator	Cod	Alocat (lei)	Utilizat (lei)
Buget de stat	51.01	4.554.200	4.463.452
Cheltuieli de personal	51.01.10	3.370.000	3.346.741
Bunuri și servicii	51.01.20	673.200	635.129
Alte cheltuieli	51.01.59	478.000	448.846
Cheltuieli de capital	51.00.71	33.000	32.736

Evoluția bugetului în perioada 2002-2009

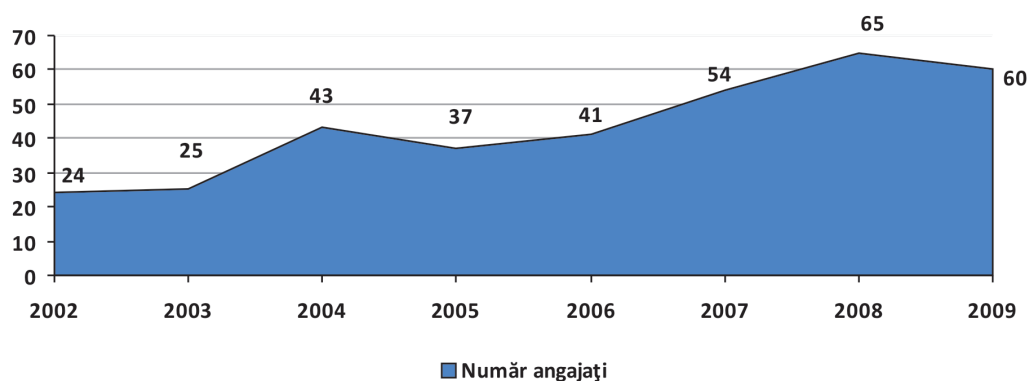

Aparatul de lucru al CNCD

● În anul 2009, aparatul de lucru al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a fost constituit din 90 de posturi aprobate conform OG nr. 137/2000, din care 80 de posturi finanțate de la bugetul de stat. Din cele 80 posturi bugetate, la sfârșitul anului 2009 figurau ocupate 60 posturi.

- Media de vârstă a salariaților este de 35 ani.
- Ponderea femeilor este de 64 % iar a bărbaților de 36% în totalul numărului de salariați.
- 89% din salariații instituției au studii superioare.

Evoluția numărului angajaților în perioada 2002-2009

Dificultăți organizatorice și de ordin administrativ

O problemă importantă, care s-a identificat și menținut în anii precedenți, este funcționarea instituției în condiții improprii, într-un sediu necorespunzător, cu risc seismic ridicat. Birourile sunt dispersate pe patru etaje (2, 3, 4 și 6), neexistând servicii eficiente de pază și de salubritate. Nu există spațiu destinat pentru organizarea și funcționarea magaziei instituției.

Activitatea de audiere a persoanelor citate în dosarele constituite pe baza petițiilor primite la CNCD, desfășurată de către membrii Colegiului Director, se realizează cu dificultate din același motiv, neexistând spații locative corespunzătoare, destinate acestei activități. Totodată, audiențele cu publicul, activitatea de consultanță și asistență juridică acordată petenților precum și ședințele organizatorice, periodice, cu personalul instituției se desfășoară cu dificultate din aceleași considerente.

Concluzii

În activitatea sa din anul 2009, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și-a exercitat competențele legale pe direcțiile prevenirii, medierii, investigării, constatării și sancționării faptelor de discriminare. De asemenea, Consiliul a desfășurat activități în domeniul monitorizării faptelor de discriminare și în acordarea de asistență juridică victimelor discriminării.

Activitățile de prevenire ale discriminării s-au concretizat în programe de informare, pregătire și de educare a cetățenilor. Programele au fost derulate în majoritatea lor în parteneriat cu instituțiile publice și cu societatea civilă.

Parteneriatele cu instituțiile publice urmăresc, printre altele, convingerea acestora să-și implementeze în propria cultură instituțională principiul egalității de șanse și al nediscriminării.

Persoanele cu dizabilități, persoanele aparținând comunității roma, persoanele infectate cu HIV/SIDA și persoanele cu orientare sexuală diferită rămân la nivelul percepției publice, ca fiind cele mai discriminate și marginalizate categorii de persoane potrivit sondajului de opinie realizat anual la comanda Consiliului.

Această percepție este doar parțial confirmată de statistica petițiilor înregistrate și soluționate de Consiliu. Dacă petițiile privind discriminarea persoanelor aparținând comunității roma sunt însemnate ca număr, cele privind persoanele infectate cu HIV/SIDA sau cele privind orientarea sexuală diferită rămâne nesemnificativă. Constatăm că numărul petițiilor privind criteriul discriminării de gen este, de asemenea, foarte mic.

Activitatea dinamică și eficientă a organizațiilor neguvernamentale care au ca scop promovarea egalității de șanse pentru romi este una dintre explicațiile numărului însemnat de sesizări primite la Consiliu precum și cel al acțiunilor în instanță propriu domeniului discriminării romilor.

Lipsa cunoașterii îndeajuns a legislației din domeniul nediscriminării și lipsa asistenței juridice victimelor discriminării sunt unele dintre motivele numărului redus de petiții pentru criteriile de gen, orientare sexuală sau HIV/SIDA.

Procentul mare de hotărâri ale Consiliului menținute de instanțele judecătorești confirmă calitatea activității de soluționare a instituției dar și profesionalismul activității serviciului de contencios administrativ.

Funcționarea Consiliului a fost perturbată de amânarea procedurii de numire a membrilor Colegiului director ca urmare a încheierii succesive a 5 mandate din rândul acestora. Începând cu luna august asigurarea cvorumului legal pentru soluționarea petițiilor s-a realizat cu dificultate iar din luna noiembrie a fost imposibilă.

Instituția a funcționat cu un buget redus, ajuns la nivelul anului bugetar 2007. De asemenea, Consiliul are la dispoziție un imobil impropriu desfășurării activității specifice, fără a avea asigurate facilități corespunzătoare activității specifice (de exemplu pentru accesul persoanelor cu dizabilități).

În viitor, Consiliul trebuie să se dezvolte pe următoarele direcții:

- să-și intensifice activitatea de prevenire prin inițierea unor noi programe și parteneriate. Alături de instituțiile publice, ținta programelor de formare trebuie să fie și în domeniul privat. În acest sens se impune o activitate de atragere a fondurilor externe și înlăturarea incompatibilității de participare a funcționarilor publici ca experți și manageri de proiecte;
- îmbunătățirea procesului de soluționare a petițiilor, respectarea termenelor legale de soluționare, creșterea calității motivării soluțiilor, menținerea independenței Consiliului în activitatea de soluționare a petițiilor;
- se impune o monitorizare mai accentuată a relațiilor sociale din perspectiva egalității de șanse și a nediscriminării din cauza perioadei de criză economică. Criza economică, de regulă, este o sursă de tensiuni și conflicte în societate, care se exprimă în nenumărate rânduri prin creșterea cazurilor de discriminare;
- accelerarea specializării funcționarilor publici din cadrul Consiliului, elaborarea de studii și cercetări pe domeniul egalității de șanse și al nediscriminării;
- creșterea prezenței Consiliului la nivelul instituțiilor specializate din Uniunea Europeană.

Colegiul

Componenta actuală a Colegiului director

(din aprilie 2010)

Csaba Ferenc ASZTALOS - Președinte

Dragoș Tiberiu NIȚĂ - Vicepreședinte

Dezideriu GERGELY

István HALLER

Cristian JURA

Anamaria PANFILE

Ioana Liana POP

Vasile Alexandru VASILE

Sorina Claudia VLAȘ

Contribuții

Raportul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru anul 2009 a fost realizat de un grup de lucru coordonat de: Dezideriu Gergely, membru Colegiul Director.

Totodată, mulțumim pentru sprijin colegilor: Cristian Nuică, Șef Serviciu Juridic, Contencios și Contracte; Nicoleta Udrescu, Director Direcția Economică și de Resurse Umane; George Lica, Iulia Vaida, Angelica Paraschiv, Daniel Draguș, Ana-Maria Irimescu, Denisa Lazăr, Diana Pană, Silvia Răduț, Alina Ungureanu, Daniela Vaidaș, Daniel Vasile, Ștefan Vasilescu, Ionuț Cristinel Ciorăscu, Liliana Trică etc.

Datele noastre de contact sunt:

Adresa: Piața Valter Mărăcineanu, nr. 1-3, sector 1, 010155 București

Telefon: 021-312.65.78/79 **Fax:** 021-312.65.85

www.cncd.org.ro; e-mail: contact@cncd.org.ro; support@cncd.org.ro

De asemenea, puteți să ne lăsați mesaje
la numerele de telefon de mai sus!